

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Het boek van de Kat Angelino. — Indië op de Arbeidsconferentie te Genève. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. — I Uit de Europeesche Pers, II Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch literatuur-overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Berichten der afdelingen. — Mededeelingen. — Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië. — In Nederland aangekomen verlofgangers. — Financieele berichten. — Mutatiestaat van 12 tot 19 Maart 1930

Het boek van De Kat Angelino

door L. J. M. Feber.

II. (Slot).

Wanneer niet alle teekenen bedriegen, heeft zich in de Oostersche samenleving een ontwikkeling ingezet parallel aan die, welke zich in het Westen door de Middeneeuwen heen tot op heden heeft voltrokken. „De in uniformiteit wortelende mechanische solidariteit verdwijnt, om plaats te maken voor de uit differentiatie geboren organische solidariteit der Westersche maatschappij.” De overgang van de aloude statische dorpsgemeenschap in een dynamisch gearde maatschappij eischt uiteraard waakzame zorg. Maar ook is het uitheemsch leiderschap noodzakelijk, waar het Oosten staat voor de opgave om een zekere culturele gemeenschap te realiseren in wijdere maatschappelijke en staatkundige eenheid. De schrijver wijst hier op de ontwikkelingsgang van het Westen gedurende de Middeneeuwen; ondanks de geestelijke uniformiteit, waardoor het toenmalige Europa werd gekenmerkt, heeft het eeuwenlang moeten worstelen, verwoestende oorlogen moeten doorstaan, om zijn innerlijke antagonismen van staatkundigen en maatschappelijken aard te boven te komen en zich in wijder eenheden te consolideeren. En deze vergelijking spreekt des te sterker, omdat binnen het complex van volkeren, dat sommigen meenen te kunnen samenvatten onder den verzamelnaam „Indonesiërs”, wezenlijk minder eenheid aanwezig is als in het Middeneeuwsche West-Europa.

Terwijl dus een ruimer eenheid der inheemsche samenleving zoowel ideëel als staatkundig en sociaal in een ver verschieft ligt, lost de aloude, primitieve eenheid der dorpsgemeenschap zich op. Onder deze omstandigheden bezit het gezin meer dan ooit een ordenende en bindende kracht en voor het individu en voor de gemeenschap. In het gezin leeft het individu zich actief uit en komt het tot zijn eerste zelfoverwinning in den nauwsten kring van gemeenschap. De betekenis van deze functie van het gezin in de ontwikkeling der inheemsche samenleving is van des te meer betekenis, omdat, bij het vervagen van de grenzen der primitieve dorpscommune, deze aan ordenend vermogen en tucht over het individu inboet. Nu van den eenen kant de tucht, die de primitieve gemeenschap over hare leden uitoefent, verslapt en van den anderen kant als gevolg van de ontwikkeling der persoonlijkheid centrifugale krachten in werking komen, die de gemeenschap dreigen te versplinteren, is de bestendiging van het gezinsverband meer dan ooit geboden. Het schijnt ons toe, dat de schrijver met deze beschouwingswijze een van de kernpunten van het koloniaal probleem raakt; en dit is van te meer belang, omdat men daaraan totnogtoe nagenoeg geen aandacht heeft gewijd of heeft durven wijden.

Of nu het Westen paraat is voor het noodzakelijk gebleken leiderschap? De auteur beantwoordt deze vraag beslist bevestigend. De gedachte, dat het Westen den ondergang nabij is, als zijnde zedelijk uitgeput, wijst hij af. Met de defaitistische gemoedsgesteldheid, die in het parool van de cultureele onmacht, den „Untergang der Abendlandes”, tot uitdrukking kwam, rekent hij grondig af. Niet dat hij tegenover het wachtwoord van den Untergang het program stelt, om zich met of zonder cultuur en zedelijke kracht, met of zonder reële roeping tot het leiderschap, verbeten en verbitterd te handhaven met bruto geweld tot het noodlottige einde toe. Integendeel; hij heeft het groot en vruchtbaar, en op de werkelijkheid steunende geloof in de innerlijke kracht van het Westen, in zijn roeping tot leiding der „universeele bewustwording.” Zijn boek is niet alleen diep en warm, maar ook manlijk en moedig; en bij de groote verschuiving der wereldverhoudingen bestaat aan het moedige en manlijke woord nijpende behoefte.

Het sterke geloof in het Westersche leiderschap verleidt den schrijver echter niet tot het bij-geloof, dat zou kunnen en moeten worden aangestuurd op een uniform menschentype naar Westersch model. Daargelaten de innerlijke onmogelijkheid daartoe, is de auteur te universeel van geest om niet in te zien, dat een dergelijk Europeanisme op particularisme neerkomt en de algemeenheid der eenmaal aanvaarde geestelijke en zedelijke waarden miskent. De synthese, die de Kat Angelino zich denkt, beteekent allerminst een vervlakkend en vervinging van de bijzondere karakters van volken en rassen, maar een eenheid in de veelheid, een samenvattende verheffing, waarin de onderscheiden rassen hun natuur en karakter handhaven, veredeld en verdiept in een eenheid des geestes, in een algemeen aanvaard geestelijk en zedelijk beginsel.

Dit gemeenschappelijk principe, aan alle menschen eigen boven alles wat hen naar ras- en volksaard onderscheidt, ziet de schrijver in hun houding tegenover het oneindige. Niet in het Oosten alleen, noch in het Westen alleen, maar heel de wereld over, ziet hij „den mensch zich ootmoedig buigen voor de oneindigheid der hemelen, terwijl zijn zielloos evenbeeld en afgietsel dien hemel wil benaderen met zijn technisch bouwvermogen en den afstand teniet doen, waarin juist de kracht der menschelijkheid schuilt.” Een revue der wereldgodsdiensten leert hem, dat op het gebied der geloofsvoorstellingen, boven alle verschillen uit, een wezensgemeenschap der menscheit zich uitsprekt. Het is in dit wezenlijkst element, in het diepste streven der menschelijke natuur, dat de mogelijkheid eener al-omvattende synthese besloten ligt. Het Oosten moge voorshands statisch zijn gearde en het Westen dynamisch, de tegenstellingen, die hieruit voortvloeien, zijn ten slotte slechts van relatieven aard.

Evenzeer leert een nadere bestudeering van de wording van den Oosterschen en van den Westerschen mensch, dat van een wezensverschil tusschen beiden in de sfeer van „rede en ziel” geen sprake is. Is de Westersche mensch met het Helleensche denken in de logische fase van de ontwikkeling der rede getreden, in den Oosterling is deze staat der rede minstens latent aanwezig. Op het experimenteel onderzoek steunend, kan de schrijver dan ook vaststellen, dat „in het dagelijksch leven van den Oosterling, zoodra het gevoel van onzekerheid is uitgeschakeld, geheel dezelfde logica, geheel dezelfde causaliteitsberekening” zich doen gelden als bij den West-rling. De groepeerling der feiten, de visie op hun samenhang en onderlinge beïnvloeding moge vaak niet aan de eischen der logica beantwoorden, met Lévy-Bruhl en Allier, schrijft de auteur dit niet toe aan een geestelijk defect, maar aan sociale milieu-invloeden, aan gebrek aan kennis en exacte methode” en „in de volkssfeer bovenal aan het uit eerbied geboren en door de afhankelijkheid bestendigde mystisch-magische gevoel.”

Aldus staat voor den schrijver, en ook voor ons „de wezensverwantschap der geheele menscheit boven redelijken twijfel” en boven twijfel ook de „synthese der culturen” in steeds wijder omvattenden kring.

**BRILLEN - PINCENEZ
KIJKERS**

FOTO PROJECTIE

P. W. HIELE

Hofleverancier 5193

**Zeiss
Punktal**

LANGE JAC STR. 27, UTRECHT

RIEL GR. HERTOGINNELAAN 121.
TEL. 36935 - DEN HAAG

DAMES HOEDEN 5241

JAPONNEN en MANTELS

OOK VOOR INDIË EN IN GROOTE MATEN

COMM. VENN. „DE ECONOMOOR”

RIJSWIJKSCHEWEG Nos. 408-410 - DEN HAAG

KLEEDING NAAR MAAT

5229

Engelsche en Schotsche Stoffen
Elegante coupe - 1e kl. bewerking

Vraagt toepassing Amerik. Rekening-Courant-systeem

FRANSCH EN ENGELSCH

Beschaafd, degelijk onderricht door geroutineerde Leerars. Nog eenige ochtend- en middaguren disponibel voor beginners en gevorderden. Convers., Gramm. Letterk. enz. — Uitstekende methode. Resultaat verzekerd. Billijke cond.

**Mej. M. P. HERENS - Piet Heinstraat 121
Den Haag. 5048 Spreekuur van 1-2 n.m.**

Waarbij dan voorop sta, dat deze synthese uit den eigen aard harer samenstellende elementen zal moeten worden ontwikkeld. „Onnatuurlijke fusie en assimilatie, pseudomorphose en onderdrukking van het volkseigen zijn haar (de synthesgedachte) als verwekkers van grauwe uniformiteit en zielloos collectivisme een gruwel.”

In een slotbeschouwing fundeert de schrijver nog eenmaal de mogelijkheid der synthese en het program harer verwezenlijking op de wezensverwantschap der menscheit, waar hij zegt: „Tot bij de kleinste, als meer „primitief” beschouwde groep, vonden wij dezelfde maatschappelijke basis, rustend op dezelfde algemeen menschelijke en zedelijke beginselen.”

De „algemeene beschouwingen” weergegeven, besluiten wij de bespreking van dit magistrale boek, dat niet alleen een moment teekent in de ontwikkeling der koloniale verhouding, maar een nieuwe zienswijze opent, nieuwe wegen ontsluit, die voeren tot de oplossing van het rassenvraagstuk en als, bizonderen vorm daarvan, het koloniale probleem. Waar wij ons tot een beschouwing der ontvoude beginselen hebben beperkt, zouden wij den schrijver tekort doen, wanneer wij een bestudeering van de wijze, waarop hij die principes toepast ter oplossing van actuele vraagstukken en ter beoordeeling van het gevoerde bestuursbeleid in Nederlandsch-Indië, niet dringend aanbevelen.

*) „Staatkundig beleid en bestuurszorg in Ned.-Indië” door A. D. A. de Kat Angelino. Uitgegeven bij Martinus Nijhoff, Den Haag.

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerdebladen, is:

EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, Haarlem 5154

GRONINGEN

GEERSINGA & POSTEMA

TIMMERLIEDEN EN AANNEMERS
SCHUITENDIEP 28b en 28a - TEL. 2462
GRONINGEN 5152

Bevelen zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden.

WONINGINRICHTING JAC. DE VRIES

O. EBBINGESTRAAT 34 - TEL. 3740
— GRONINGEN —
SMAAKVOLLE MODERNE MEUBELN
COMPLETE INSTALLATIES 5153
TAPIJTEN — GORDIJNEN — LINOLEUM

Linnenmagazijn „T SPINNEWIEL”

L. VAN POPPEL — GRONINGEN
Oude Boteringestraat 14. Telefoon 3576
TAFEL- EN BEDLINNEN
TRICOTGOEDEREN
HUISHOUDGOED - BÉBÉGOED
Beslist krimpvrrije wollen Ondergoederen — Indische uitrustingen — Huwelijks- en Bébé-uitzetten — Prima kwaliteiten - Billijke prijzen 5148

LEIDEN

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg
Verkoop van uitsluitend EERSTE KWALITEITEN Brandstoffen 5174
OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN. TEL. 587

FIRMA M. KOERT - LEIDEN

J. RAVESTEIN
PIETERSKERKGRACHT 16 - Telef. 1055
Architectuur 5177
Aannemer v. Bouwwerken - Timmerwerken

VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN

IS HET BROOD UIT DE BROODFABRIEK

„DE ZEEUW”

5175 HET MEEST GEVRAAGD
KORTE MARE 22 — TELEFOON 1411

N.V. „MEUBELKUNST”

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
„Indanthren” Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabriek. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
Toonkamers: 5173
WITTE-ROZENSTRAAT 36 - LEIDEN - TEL. 524

VIOOL-INSTITUUT

Directeur ADOLF BRUNT - Nieuwe Rijn 10, Leiden
PRIVÉ-LESSEN: 5078
Aanvangsklasse . . . . . vanaf 4. - p. m.
Middelklasse . . . . . vanaf 5. - p. m.
Kunstklasse . . . . . vanaf 6. - p. m.
Soloklasse . . . . . vanaf 7. - p. m.

HAARLEM

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting W. H. KLOES & ZONEN

Scheepmakersdijk No. 32
Telefoon 13592 — Haarlem
Speciale Afdeling FIJNGOED 5165

ARTISTIEKE DAMESHANDWERKEN GROOTE SORTERING

HANDWERKSTOFFEN, SMYRNA-, KELIM-, SODAN- EN NOORSCHÉ WOL 5218
AJOURN EN PLISSEEREN - TEEKEN-INRICHTING
FIRMA ALI ZIJLSTRA
WAGENWEG 1 - HAARLEM - TEL. 13518
ATELIER VOOR KUNSTNAALDWERK

H. J. C. HÖCK

TIMMERMAN — METSELAAR — AANNEMER
beveelt zich beleefd aan voor alle voorkomende werkzaamheden het vak betreffende. 5202
Woonplaats: VOORHELMSTRAAT 39. Tel. 10710
Werkplaats: L. ANNASTRAAT 24.
HAARLEM

WONINGINRICHTING JOH. NEDERKOORN & Zn.

Toonzalen: Ged. Oude Gracht 56 — Telefoon 13171
Fabriek: Groot Heiligland 58 — Telefoon 10747
HAARLEM

De inrichting van Uw woning, door ons uitgevoerd, blijft billijk en is voor den gebruiker het toppunt van comfort. 5201

VERHUIZINGEN ONDER GARANTIE.

H. J. FEIJE

HAARLEM - TELEF. 11292

Speciaal ingericht voor Verhuizingen en Bergplaats voor inboedels - Stalhouderij
Transporthandel - Goederenvervoer 5164

Eigen Motorbooten voor passagiers en vrachtdienst

W. J. VAN BUCHEM - HAARLEM

SPEKSTRAAT Nos. 3-5 TELEFOON No. 11494

Magazijn van: Sponsen, Zeemleder, Bezems, Boenders, Dweilen, Tafels, Trappen, Droogrekken, Vuilnisbakken en -Emmers, Strijkplanken, Mouwplanken, Slijpplanken, Gegalvaniseerde en Emaille Artikelen, Bedkruiken, Speelgoederen, Mandenwerk en Tuinmeubelen. 5161

Fa. JOH. DAMMERS

KLEVERPARKWEG 20-22, Tel. 13736, HAARLEM

Agentschap der Fongers en Simplex Rijwielen
Eerste klas Reparatie-inrichting 5200
GARAGE — STALLING — VERHUUR

ABR. MEIJER

GROOTE HOUTSTRAAT 16 - HAARLEM - TELEF. 10476

OUDESTE SPECIAAL ADRES VOOR
JAEGER ONDERGOEDEREN: Merk Jansen & Tilanus
„ Wilh. Bengel-Söhne
DAMES ONDERGOEDEREN „ Ribana
„ Miranda
KOUSEN EN SOKKEN 5162

Fa. Hk. VAN NIEL Czn. - SCHILDERS

Schagchelstraat 30-32 - Telef. 11404 - Haarlem
Opgericht 1857 5155

Laat uw schilderwerk door onze firma uitvoeren en wij garandeeren U dan, dat U in alle opzichten tevreden zult zijn

Firma P. BAGGERMAN - HAARLEM

SPAARNE No. 114 — TELEFOON 10116
Hoofdagentschap der Heineken's Brouwerij
Importeurs voor Haarlem en Omstreken van
BASS STOUT & PALE ALE. 5199
Steeds voorradig alle natuurlijke en kunstmatige Bronwateren, Limonades en Sodawater enz. enz.

Laat ALINK U verwarmen!

de specialiteit in gas- en kolenverwarming.
Küppersbusch Gasfornuizen.
Kruisstraat 17. HAARLEM. Tel. 11622.

5198

WONINGBUREAU HENK FIBBE

Haarlem, Nassastraat 14. Tel. 13781
Koop en Verkoop. Huur en Verhuur van Huizen.

5197

CHRISTELYK LYCEUM

INLICHTINGEN VERSTREKT DE RECTOR 5170

J. J. WEBER & ZOON

OPGERICHT 1838 - HAARLEM
GRÖÖTE HOUTSTRAAT 166, nabij Houtpoort
Fabriek KORTÉ HOUTSTRAAT 26. Tel. 10648
OPTIEK EN FIJNE STAALWAREN

5171

Het adres voor Windkussens, Waterzakken, Breukbanden, Buikbanden, Elastieken Kousen en Verband- en Verplegingsartikelen is:

HET GEZONDHEIDSHUIS”
ZIJLSTRAAT 69 - HAARLEM
— TELEFOON 12240 — 5220

Indië op de arbeidsconferentie te Genève.

Zaterdag 15 Maart j.l. hield Prof. Mr. G. J. Nolst Trénité, Voorzitter der afdeling Amersfoort van „Oost en West“, in het Hotel Monopole, voor deze afdeling een causerie met als onderwerp: „De Indische Arbeid op de Internationale Arbeids-Conferentie te Genève in 1929“.

De spreker, die als conseiller technique voor de werkgevers deze conferentie had bijgewoond, bracht in herinnering, dat de internationale organisatie van den arbeid haar ontstaan te danken had aan het vredesverdrag van Versailles van 1919. De internationale behoefte naar vrede onder de volkeren bracht den wensch mede om ook op het gebied van den arbeid naar internationale overeenstemming te streven.

Als eerste gevolg hiervan is ontstaan het Internationaal Arbeidsbureau te Genève onder leiding van Albert Thomas en de in den regel jaarlijksche Arbeids-Conferentie, die in den laatsten tijd geregeld in Genève wordt gehouden.

Op de laatste conferentie nu stond op de agenda het vraagstuk van den gedwongen arbeid in de Koloniën.

Spreker weer op het bezwaar, verbonden aan het behandelen van dit onderwerp door de gedelegeerden van de bij den Volkenbond aangesloten staten, waarvan er vijftig op deze conferentie vertegenwoordigd waren, terwijl er slechts tien staten tot Koloniale Mogendheden konden worden gerekend, waarom terecht de vraag mocht gesteld worden of die groote meerderheid van niet-deskundigen op koloniaal gebied zich gerechtigd kon achten om met kennis van zaken en met behoorlijk inzicht conclusies ten aanzien van Koloniale vraagstukken te trekken. Het gevaar is toch eminent, dat men zich meer op een ideeel dan op een reëel standpunt zou plaatsen.

Zulks werd bewaardheid en kwam sterk tot uiting toen de conseiller technique van de Nederlandsche werknemers-afgevaardigde, de Heer Hadji Salim, van wien wel kennis en inzicht kon worden verwacht, in zijne hoewel beschaafde en naar den vorm gematigde redevoeringen zuiver naar de ideële zijde overvloeg door voortdurend te getuigen van zijne nationalistische gezindheid, sprekend over de onderdrukte volken van den Indischen archipel, over de dwangarbeid door den overwinnaar opgelegd aan den overwonnen als een vorm van bedekte slavernij, over toestanden alleen mogelijk als gevolg van de minachting van de overheerschers voor de geknechte bevolking.

En wanneer men nu weet, dat de uiterst verzachte heerendienstregeling, die steeds en steeds al naar gelang van omstandigheden wordt verzacht en opgeheven, geheel berust op de zeden en gewoonten — de adat — van de inlandsche bevolking zelve en is voortgesprongen uit haar gezins — en desaleven als eene bijdrage in de publieke behoeften ten gevolge van de schaarschte en den primitieven graad van ontwikkeling dier bevolking, terwijl die door het Nederlandsch Gezag gewettigde en gereguleerde regeling onder Europeeschen invloed sterk ten goede wordt geleid en op den duur bestemd is om naarmate van de voortschrijding van het ontwikkelingspeil der bevolking te verdwijnen, dan moet men wel tot de conclusie komen, dat die redevoeringen in stede van werkelijk bestaande toestanden te schilderen, slechts een propagandistisch doel hadden, hetwelk niet alleen in eene arbeidsconferentie misplaatst, maar waartegen ook het verwijt van misleiding der conferentie alleszins gerechtvaardigd kan geacht worden.

Het was te verwachten dat de Nederlandsche gedelegeerde der werknemers den contractueelen arbeid onder poenale sanctie ter sprake zou brengen, zooals die is geregeld in sommige buitengewesten van Ned. Indië en er werd eene poging gedaan om het onderwerp der poenale sanctie op de agenda van de conferentie die dit jaar zal worden gehouden, te doen plaatsen onder het voorgeven, dat er tusschen den — door politiedwang en vrijheidsstraf — gewaarborgden contractueelen arbeid en den „travail forcé“ geen wezenlijk onderscheid zou bestaan.

Deze vlieger ging echter niet op, hoewel men ten slotte met de conclusie genoegen heeft genomen, dat de contractueele arbeid onder poenale sanctie binnenkort als afzonderlijk onderwerp op de agenda der internationale arbeidsconferentie behoort te worden geplaatst.

Spreker liet echter uitkomen, dat er gelukkig correcties gevonden kunnen worden op minder gewenschte of onjuiste conclusies, bestaande in vooreerst de z.g. dubbele discussie, waarbij aan de regeeringen de gelegenheid gegeven wordt hare deskundige opmerkingen te maken, waarmede het volgend jaar bij het eigenlijk ontwerpen van de internationale conventie rekening zal worden gehouden; ten tweede in den arbeid van het permanente internationale arbeidsbureau zelf, dat bekwame werkers heeft van voldoende objectiviteit om weerstand te kunnen bieden aan invloeden van politieke aard; ten derde in de mogelijkheid, dat de Regeeringen de aangenomen conventies niet ratificeeren.

Nadat de spreker, — aldus besluit de heer E. W. Bergsma, secretaris der afdeling, het ons toegezonden verslag —, aan de aanwezigen een beeld gegeven had

HANDELS-DAGSCHOOL

aansluitend op H.B.S. 3-j., of Mulo-School - Eenjarige opleiding in de hoofdvakken, namelijk, FRANSCH-, DUITSCHE, ENGELSCH HANDELS-CORRESPONDENTIE, STENO, TYPEN: BOEKHOUDEN, EFFICIENCY - Practische kantooropleiding - PROSPECTUS GRATIS

INSTITUTEN „SCHOEVERS“

DEN HAAG — STADHOUDERSPLEIN 3 en 7 — TELEF. 52594

5096

Amsterdam N.-Witsenstraat 3, v.-Baerlestraat 13; Rotterdam: N. Binnenweg 167; Groningen: O. Ebbingstraat 14

van de werkwijze van de internationale arbeidsconferentie en van de bij het arbeidsbureau aangestelde hoogst bekwame beambten, waarvan hij den wetenschappelijksten zin ten eerste roemde, werd deze leerzame causerie beëindigd.

Van Week tot Week.

Van Dinsdag 11 tot Maandag 17 Maart.

Prof. Mr. A. H. M. J. van Kan is bij Kon. Besl. benoemd tot Lid van den Raad van Ned. Oost-Indië.

De proefgesprekken tusschen Bandoeng en Kopenhagen, via Nauen en Geltow, met den Gouvts, telefonie-zender PLE slaagden goed, zoodat de opening van het radio-telefoonverkeer Kopenhagen—Java binnenkort kan worden verwacht.

Naar de Regeering aan den Volksraad meedeelt, heeft een onderzoek uitgezonden, dat in een artikel in het Soer. Handelsblad gegeven voorstelling van zaken nopens de uitgifte in erfpacht aan de Koloniale Bank van enkele perceelen in de Ophir-districten, onjuist is. Met de belangen van de bevolking werd ten volle rekening gehouden, terwijl de afkoop van haar rechten zonder eenige overhaasting is geschied, zonder „printa haloes“ (zachte dwang). De toegekende schadeloostellingen zijn, in aanmerking genomen den toestand van de aanplantingen, eerder te hoog dan te laag. Ook de overige mededeelingen over deze erfpachts-uitgifte berusten op onjuiste gegevens. Van mishandeling van contract-koelis is bij het onderzoek niets gebleken.

Daar overtuigend is gebleken dat van het onderricht, door raden Koediman, aan de particuliere Hollandsch-Inlandsche school te Marabahan gegeven, schade te duchten is voor den eerbied voor het gezag, en voor de tot de uitoefening daarvan aangewezen personen, aangezien de leerlingen dier school door hem worden opgevoed in anti-Nederlandschen zin en in een voor de openbare orde schadelijken geest, is hem het geven van onderwijs voor onbepaalde tijd verboden.

Het verzoek om gratie van den eersten luitenant C. A. J. van den Berg, die op patrouille een inlandschen dwangarbeider zoodanig deed mishandelen dat deze daaraan is overleden en deswege door het Hoog Mil. Gerechtshof in hooger beroep werd veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf met vervallenverklaring uit den militairen stand, is afgewezen.

De Madoeresche journalist Tabrani, die een drietal jaren in Europa vertoefde om de journalistiek te leeren en het dagbladwezen te bestudeeren, is in Indië teruggekeerd en zal zich blijkens berichten in de inheemsche pers voorloopig te Batavia vestigen. Er schijnt sprake van te zijn, dat hij een persbureau opricht.

De buitengewone zitting van den Volksraad, waarin o. m. de defensievoorstellen en het contract met de Kon. Pakketv. Mij. zullen behandeld worden, is geopend.

Te Bandoeng had de uitvaart plaats van het stoffelijk overschot van den te Kalidjati bij het vliegongeluk omgekomen luitenant Hoste. Het was een trefende militaire plechtigheid. Er was enorme belangstelling.

De legercommandant zal na het bijwonen van de marechaussee-feestelijkheden te Koetaradja alle langs of nabij de te volgen terugroute gelegen garnizoenen en posten aan de Noord-Oost- en Westkust van Atjeh, alsmede in Tapanoeli en in de residentie Sumatra's Westkust bezoeken, waarbij vooral aandacht zal worden geschonken aan de legering der troepen. Hopenlijk zal Z. Exc. eveneens bijzondere aandacht wijden aan het vraagstuk der ontschepingsplaatsen, die reeds vele kostbare levens eischten en, juist in tijden van dringenden nood, een gevaar kunnen zijn voor vereischten, snellen en verzekerden troepen-aanvoer.

Op zijn verzoek is eervol ontslag verleend onder dankbetuiging voor de aan den lande bewezen diensten aan den heer P. J. van Gulik, gouverneur van de provincie Midden-Java.

Een vergadering, waar het woord werd gevoerd door de heeren Soetomo, Sartono en Soendjoto, en welke werd bijgewoond door 1200 personen, heeft besloten tot propaganda voor de stichting van een nationaal steunfonds.

De Soerabaiasche Studieclub heeft een „madjelis Soedagar“ in het leven geroepen, een inheemsche kamer van koophandel (letterlijk: raad van koophandel). Ze staat onder leiding van de heeren K. Fatih Hasim, H. Oesman en R. P. S. Gondo Koesomo.

Tjokorde Rake Gde Soekawati, het Balineesche Volksraadslid, zal het volgend jaar de internationale tentoonstelling te Parijs bezoeken in verband met de Balineesche inzending. Hij zal waarschijnlijk van de regeering een studie-opdracht krijgen.

Te Lembang heeft de oprichting plaats gevonden van de vereeniging „Indonesia Moeda“ (Jong Indië). Vrijwel alle landaarden van Indië waren vertegenwoordigd. Tot de commissie van voorbereiding behoorden: M. M. Moeliodihardjo, (voorzitter), M. E. Tjakra Adi Soerja, Soeradji (Javanen), F. Tuera (Menadonees), Achmad Djohar (Minangkabauer), Herman Sitoemorang (Batakker) en Otong (Soendanees).

De vereeniging zal zich volgens de Statuten, niet met politiek inlaten.

Ingesteld is de Commissie voor de herziening van de art. 153 bis en ter en 161 van het W. v. S. in verband met de nieuwe bepalingen tegen revolutionaire woelingen. De com. zal hebben uit te gaan van „de noodzakelijkheid om ter handhaving van orde en gezag, alsmede in het belang van het functionneeren der maatschappelijke huishouding, elke daarmee onverenigbare politieke en economische actie te weren“. Tot voorz. werd benoemd prof. mr. J. M. Schepper v. d. Rechtshoogesch. te Batavia, tot secr. mr. J. F. Cornelis v. h. Dep. van Just., tot leden: mr. L. Einthoven v. h. Kant. v. Arb., mr. L. J. A. Roskott v. h. Hoofdparquet, dr. H. D. J. Apituley, lid v. d. Volksr. Harjadi, onderw. te Magelang, mr. R. N. G. Soebroto, Gedder prov. Oost-Java en het Volksraadsl. Idih Pra-wira Dipetra, F. Laoh, G. J. van Lonkhuyzen, benevens dr. G. S. S. J. Ratulangie, R. P. Soeroso en Mohamad Hoesni Thamrin.

Aan boord van het s.s. Tjipondok van de Java China Japan Lijn, op weg van Makasser naar Japan, is brand uitgebroken in de mailkamer, als gevolg waarvan de mail grootendeels is verbrand dan wel waterschade heeft geleden. De schade aan het schip zelf is niet van ernstigen aard.

Prof. dr. O. de Vries zal na zijn aftreden als directeur van het Centraal Rubber Proefstation de functie van hoogleeraar aan de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia blijven vervullen.

De Londonsche Vlootconferentie maakt een ernstige crisis door, weshalve Mac Donald den lastigen — en handigen — Briand en Tardieu op een noemaal genoodigd heeft op zijn buiten te Chequers.

De Inlandsche katholieke vereeniging P. P. K. D. heeft een motie aangenomen, welke oordeelt, dat de poenale sanctie niet noodzakelijk is voor de verkrijging van bedrijfszekerheid voor ondernemingen in de buitengewesten, omdat deze ook op andere wijze kan worden verkregen, indien de ondernemingen er toe zouden besluiten de best mogelijke arbeidsvoorwaarden te stellen. Onbegrijpelijk is het ons, dat de groote leiders der Indische Cultures en de Hooge Regeering blijkbaar nog steeds verzuimd hebben zich tot deze tot oordeelen zeker wel zeer bevoegde autoriteiten op het gebied van het groot landbouw-bedrijf, te wenden ter oplossing van het netelige P. S.-vraagstuk.

Op de koffiëonderneming Ranau, in het Palembang-sche is vrij onverwacht overleden de heer S. Ledebor, de bekende en energieke voorz. v. d. Zuid-Sumatra Landbouw en Nijverheidsvereeniging.

Het Lid v. d. Raad v. Ned. Ind., de heer W. P. Hillen heeft eene onbepaalde regeeringsopdracht gekregen om te Boven-Digoel een onderzoek in te stellen op elk naar zijn gevoelen daarvoor in aanmerking komend gebied en van zijn bevindingen aan de Regeering verslag uit te brengen.

Voor BROOD en GEBAK: Henri J. Carels, Den Haag, Amsterdam en Haarlem

ARNHEM EN OMSTREKEN

**FAMILIE-PENSION
PARKOORD**

APELDOORNSCHESTRAAT 14
ARNHEM TEL. 23973

5144

Gelegen in de onmiddellijke nabijheid van Park „Sonsbeek” en het Velperpl. Frissche kamers. Uitstekende keuken Badkamer. C. A. S. LINTHOUT

N.V. Linnenmagazijn „t Spinnewiel”

G. H. MEIJER

ARNHEM, Ketelstraat 12. - Telef. 26077
NIJMEGEN, Betouwstraat 1. Telef. 2459

Tricotgoederen - Huishoudgoederen
Tafelgoederen - Huwelijksuitzetten
Baby-uitzetten. 5138

INDISCHE UITRUSTINGEN

Vergeet uzelf en andere mensen zullen het niet doen. (De Zakenwereld).

UTRECHT

Firma R. DIKS en B. GROOTENBOER

Aannemers - Timmerlieden - Metselaars
Taxatie 5184
Nieuwbouw - Verbouw - Onderhoud

TELEF. 10633 EN 10084

BREEDSTRAAT 28-30 — UTRECHT

N.V. v.h. J. E. WEENINK - Utrecht

Leverancier Utr. Industrie- en Huishoudschool

Beveelt zich beleeft aan voor de leveranties van
KOLONIALE WAREN — COMESTIBLES
GEDISTILLEERD — WIJNEN — LIKEUREN
DONKERE GAARD 6-8 — TELEF. 10110
Laat 2 x per week aan huis hooren en bezorgen

5185

U GAAT VERHUIZEN

Laat den rompslomp v. GAS-, ELECTRICITEIT-,
BAD- en KEUKEN-INRICHTING over aan:

KERSBERGEN ?

UTRECHT: Oudegracht 185, Nachtegaalstr. 28
Tel. 12891 - Tel. 10842

ZEIST - Slotlaan no. 48 - Telefoon 35

5189

**PENSION GROOSMULLER
PARKSTRAAT 35 - UTRECHT - TELEF. 12631**

DINERS, bestaande uit soep, vleesch, aardappelen,
groenten en toespis voor f1,10, per abonnement f 1,—
NACHTLOGIES met ontbijt . . . . . f 2,25
VOLLEDIG PENSION, per dag . . . . . f 3,—
2 PERSONEN op één kamer, per dag . . . . . f 2,50
WEEK- EN MAANDKAARTEN RUIME REDUCTIE
5191 Beleeft aanbevelend, J. F. GROOSMULLER

J. BREEDVELD

NIEUWE KOEKOEKSTRAAT 71, UTRECHT

TELEFOON 10580 5182

ORTHOPAEDISCH SCHOENMAKER

SCHOENEN VOOR ALLE VOORKOMENDE STAND-
EN VORMGEBREKEN — PLATVOETSCHOEISEL
RIJLAARZEN — OVERAL TE ONTBIEDEN

A. HOELEN

v.h. Firma A. ROSKAM & Co. 5190

SCHILDER

Janskerkhof 27-28 - Tel. Int. 11172 - Utrecht

Bevelen zich aan voor alle voorkomende

SCHILDERWERKEN

**GERBRANDS KUNSTHANDEL
OUDKERKHOF 46 — UTRECHT**

Encadrementen — Restaureeren
Vernissen — Schilderijen — Fayence
Lederwaren — Lampekappen 5188

NIJMEGEN

Piano's, Vleugels, Autopiano's, Harmoniums
ook gebouwd voor de Tropen — Vraagt offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN 5179

Fongers

degelijk - duurzaam
veilig
FONGERS-FILIALEN
te Den Haag: 5029

Laan van Meerdervoort 92a Schuytstraat 121
Tel. 34830 Tel. 34470

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 — 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting

5007

RUSTHUIS

voor bejaarden, rust- en hulpbehoevenden

ANT. DUYCKSTRAAT No. 77

's-GRAVENHAGE - TELEFOON 55333

5206 Directrice: Zr. M. TERBORGH

Verkoophuis Groot Hertoginnelaan 101, Den Haag

Speciaal voor Indische

:- Families ingericht :- 5107

Bestaat ruim 25 jaar

Dagelijks geopend van 10 tot 4 uur

**HET IDEALE
TROPENLEDIKANT**

voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f 21.50

Fa. J. F. HENDRIKS

GEDEMPTE BURG WAL 65 5042

DEN HAAG - TELEFOON No. 10786

Aanbevolen adres door „Oost en West”

Sigarenmagaz. „HAVANA HOUSE”

W. v. d. WORFF - Den Haag
5116 Fred. Hendriklaan 187 — Telefoon 51882

Uitsluitend 1ste klas fabriikaat
tegen concurreerende prijzen

**N.V. v. Vuuren's Handel-Mij
BRANDSTOFFENHANDEL**

Denneweg 67a
Den Haag

Telefoon
14427

5113

Wenscht ge te ontvangen le KWALITEIT
Brandstoffen, tegen BILLIJKEN prijs en
GEGARANDEERDE maat? Bel dan op 14427

MOLENSTRAAT 67, DEN HAAG
TELEF. 13597

5090

Een mooi pak is geen bewijs van welstand en
een gerafelde broek geen bewijs van intellect. Maar
let op, wat een man leest! (Maandblad „Succes”).

Onder leiding van het volksraadslid Soeroso en van den heer Soerjopranoto, zal 29 dezer de oprichtingsvergadering worden gehouden van de vakcentrale van Inlandsche landsdienaren. Alle vakbonden zijn uitgenoodigd. Negen bonden hebben reeds definitief verklaard zich bij de vakcentrale aan te zullen sluiten.

Het rijksgerecht te Leipzig heeft vanmorgen Richard Schulz uit Berlijn, verantwoordelijk redacteur van de Rote Fahne, wegens voorbereiding tot hoogverraad, tot 15 maanden vestingstraf veroordeeld. Op 8 Augustus 1929 heeft Schulz n.l. een artikel tegen de „bourgeoisie-grondwet“ en op 11 Augustus een artikel „weg met de burgerlijke republiek, strijdt voor de Sovjetmacht!“ opgenomen. In beide werd tot opstand tegen den staat opgeruid.

Naar verluidt zijn kapt. Borren en luit. Berger voor hun houding op 8 Juni l.l. te Willemstad, voor eene militaire commissie van onderzoek gedaagd. Waar hun verantwoordelijke chef, drager van het Nederlandsch Gezag, wiens eerste plicht het was den Nederlandschen naam hoog te houden, zonder zulk een formaliteit „eervol“ kon worden ontslagen met dankbetuiging voor zijn houding, plus extra belooning en het eene deel der Nederlandsche Volksverteenwoordiging wat geschiedde sanctioneerde door berusting zonder commentaar, daar zijn de oogen van het geheele Volk, hier en overzee, weder gericht op de Eerste Kamer, smeekende streng te straffen, waar ieder onzer weet, dat afgestraft had moeten worden.

*) Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

ONS WONDERSCHOON INSULINDE.

Aldus luidt de titel van een reeks artikelen, welke *Caroline van Lancker-van Dommelen* in „De Haagsche Vrouwenkroniek“ gedurende de laatste maand Februari heeft gewijd aan haar jongste reis door Nederlandsch-Indië. Thans speciaal Java beschrijvend, doet zij dit als fijnvoelend artiste, op zóó meeslepende wijze, dat zeker bij vele lezeressen, die Indië nog niet kennen, het verlangen zal worden opgewekt ook eens het geluk te mogen hebben er heen te gaan, terwijl haar warm enthousiasme bij degenen, die dat prachtland uit ervaring liefhebben, dadelijk weerklank zal vinden.

Wij kunnen dan ook de verzoeking niet weerstaan, uit die smakelijke reisbeschrijving hier enkele stukjes over te nemen:

„Was de rit naar het Pendjaloemeer geen droom? en het meer zelf geen sprookje? Die rondvaart in de primitieve kano's, waarop de inlanders een dakje neerzetten van palmblad, en kussens om op te zitten. — Zij „boomden ons tot een aanlegplaatsje op het eilandje, dat daar middenin ligt; 'n stukje wildernis, waar duizend „vliegende honden“, die reuzevleermuizen, huizen. — Een beschaduwde mospaadje voert tot in het hart van dit eiland. Hier, op een open plek, wordt de blik opeens getroffen door een eenvoudig wit gekalkt „monumentje“ —; een memento mori aan eenen officier, die hier honderd jaar geleden begraven werd, te midden van Inlandsche adellijke grooten. — Zijn trouwe Inlandsche bedienden hebben hem hier ter ruste gelegd, ver van zijn huis, ver van zijn geboortegrond, maar in het land, dat hem toch lief was, als een tweede vaderland. —

De inboorlingen houden deze plaats voor heilig.

Stil lieten wij ons naar den oever terugpeddelen, en onder de machtige kruin van een bloeienden „flamboyant“, die zijn karmijnroode bloembladeren liet neerdwarrelen op het mos, hebben wij gepicnict. — Hoe stil was het; — en hoe warm; geen insect, geen dier hoorde je, behalve het onvermoede vleugelzoemen der duizenden wilde bijtjes, die honing vergaarden. Op weg wederom ging het, nu door bloesemende koffietuinen.

Door de schoone vallei van de Serajoe-rivier bereikten wij Wonosobo, maar, na een stevig maal en een korte siësta, reden wij, tusschen hooge bergen door, langs die wondervolle slingerpaden, met de verrassende uitzichten in de vlakten van Poerwakarta, in een paar uur tot

HOTEL „DE TWEE STEDEN“ | RESTAURANT „DE TWEE STEDEN“

Buitenhof

Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062

's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN
HET CENTRUM DER STAD

Thé Dansant — — Diner Concert

Roemeensch Orkest

5104

Uitstekende Keuken

GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Speciale tarieven voor langdurig verblijf
Kamers met stroomend water en prive bad

aan den voet van den Boroboedoer.

De Boroboedoer! Een van de wereldwonderen!

Natuurlijk kwam de schrijfster onder de bekoring van dit machtig imponerend oud Oostersche bouwwerk en zij geeft dan ook aan haar lezeressen den goeden raad:

„Als u ooit het groote voorrecht te beurt mocht vallen, ons wonderschoon Insulinde te bezoeken en gij naar den Boroboedoer gaat — stel u dan niet tevreden met een onnoozel bezoek van een uurtje, zooals vele *sight-seeing Americans* en Engelschen, en — ook anderen. Neen; als u de schoonheid van den Boroboedoer ten volle wilt genieten, blijft dan minstens een dag en een nacht. Het kleine, maar keurige hotel is er op berekend zijn gasten goed onder te brengen. — Want u moet dezen tempel zien op elk uur van den dag — en ook 's nachts. Bij de eerste belichting van het morgengloren, als zilveren nevelsluiers de bergen rondom nog verbergen; als het landschap in een vlottende nevelzee schijnt te drijven, waar onwezenlijk de palmenkruinen boven uitsteken, als vreemde groene eilandjes. Er is dan een mystieke stilte in deze atmosfeer, alsof de wereld uit dien nevelchaos geboren moet worden. Alsof hier de Boroboedoer, de eenige reële plek is. Klim dan naar boven tot den bovensten omgang; zet u neer op den steenen rand van den top *stoepa*, en aanschouw den triomf van het weerkerende zonlicht.

Ga óp tot deze heiligheid in het middaguur, als héél het landschap straalt en schittert; als de zacht wuivende toppen een hymne ruischen van verheerlijking tot de Godheid, die deze schoone aarde schiep. De glorie van het eeuwige groen, dat oppermachtig op Java heerscht, juicht u tegemoet.

Richt uw schreden nog eens op den dag naar deze plek, wen aarde en lucht met duizend kleurenmengelingen als overgoten zijn; in het uur, als achter den Merapi de levende zonnescijf zich terugtrekt, verder naar het Westen. — Duidelijker dan op den vollen dag komen nu de dessa's uit, tusschen het groen, helderder tekenen zich de wegen af, zie je de poppige figuurtjes van menschen en dieren! Niet zóó fel blinkend, als op het middaguur, schijnen de sawahs in hun vochtig kleed; 'n zilveren lint slingerd verder weg, waar een kali naar omlaag stroomt. Een kudde karbouwen baadt zich in het frissche nat. — Vreemd duidelijk klinken de kinderstemmen van de hoedertjes, die zich op den breeden schoft hebben neergezet, en zich vorstelijk laten rijden.

Dan daalt zoet de stilte. IJle rookslingers warrelen omhoog uit de dessa's; de avond valt en langzaam trekt duisternis over de vallei. Maar op den heiligen heuvel blijft de klaarheid hangen van de heldere maannacht, die ander een azuren baldakijn, bespikkeld met miljoenen stralende lichtpunten, stil schijnt te ademen en te droomen. Ernstig, vroom bijna, ziet de maan naar omlaag. Een geur waart om; de wieroek der aarde, die dankbaarheid uitademt door vruchtbaarheid te baren, in haren schoot!

Ik ben héél stil naar den tempel gewandeld. Eerst er om heen. Toen de treden op, door de gebeeldhouwde open poorten, naar den eersten omgang. Het streelende maanlicht verzacht de contouren; lila en diepblauw zijn de schaduw tusschen de gebeeldhouwde figuren, die u van Boeddha's leven verhalen. Naar den tweeden trans! — hooger! en nog hooger, naar het derde terras! De Boeddha-beelden zijn mediterende levens geworden. Een adem van goddelijke goedheid sluit u in, gaat van dit heiligdom uit over den omtrek.

Heel omhoog heb ik me weer neergezet; in

eenzaamheid. Of neen, niet in eenzaamheid! Lèéft dit alles niet? Voel je niet: hoe je een deel bent van alles, wat bestaat? Roerloos zit ik. Van uit een dessa, waar een lichtje flikkert, klinken klanken, de *gamelang*, ontroerend: zóó, dat de tranen stil uit de oogen leeken; — van dankbaarheid om dit volmaakte, pure schoon!

Wij, die dit alles bijna evenzoo doorgemaakt hebben, kunnen ons volkomen begrijpen, dat de schrijfster niet genoeg al het schoons, dat zij er zag en ondervond, kan roemen en aan anderen mededeelen. Wat ons ook bijzonder getroffen heeft bij denzelfden Boroboedoer, dat zijn, bij het vallen van den avond, de overweldigend zware slagschaduw op de inspringende hoeken van dit reusachtig-bouwwerk, waardoor de wonderfraaie lijnen en verhouding er van, als 't ware nog meer onderstreept worden.

En niet minder indrukwekkend was voor ons de aanblik van het geheel bij een tropische regenbui, toen wij het water bij stroomen zagen vloeien uit de vele fraaie spuiers op alle hoeken van het gebouw!

Hoe dikwijls ook, onder verschillende omstandigheden bekeken, telkens trof ons weder een nieuwe schoonheid. Wie 't eenmaal heeft mogen bewonderen, verlangt er telkens naar terug! Niet genoeg kan de onvergelykelijke schoonheid er van geprezen worden.

Het was dan ook met groote ingenomenheid, dat wij in de Maart-aflevering van het „Maandblad voor Beeldende Kunsten“, — waarin zooals onze lezers weten, nu een „bulletin“ van de „Vereeniging van Vrienden der Aziatische Kunst“ wordt opgenomen — lazen, dat de heer *Th. van Erp*, de bekende restaurateur van den Boroboedoer, die dit bouwwerk in alle deelen kent en liefheeft, onlangs dezelfde voordracht met lichtbeelden, welke hij in December j.l. hier in Den Haag hield, op de hem eigen, aantrekkelijke wijze, heeft herhaald te Amsterdam, voor de leden van bovengenoemde Vereeniging en voor de leerlingen der Rijksacademie van Beeldende Kunsten, in de Aula dier instelling, daartoe welwillend door den Hoogleeraar-Directeur, *Prof. R. V. Roland Holst*, beschikbaar gesteld.

In de aldaar bij de expositie-zaal der Vereeniging aansluitende tentoonstellingszalen, waren, door de goede zorgen van den spreker, nog tal van fraaie fotografieën van den Boroboedoer opgehangen, welke in de pauze belangstellend werden gezien.

Voor de leerlingen der *Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen*, West-cinde 46, te 's-Gravenhage, hield 18 dezer Mevr. *M. Vogel-Strumphler* uit Leiden een boeiende voordracht over het *Ramayana*-verhaal in verband met de kunst op Java, toegelicht met fraaie lantaarnplaten van *Tjandi Prampangan*.

Het is zoo goed, dat de Nederlandsche jeugd, op deze wijze meer en meer kennis maakt met Indië's schoon.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

De vreemdeling in China.

De Chineseesche Regeering heeft afgekondigd, dat met 1 Januari 1930 de exterritoriale rechten van de onderdanen der Landen, die daarop nog recht bezitten, zouden worden afgeschaft. Bij de uitvoering van dit besluit komen ook de Nederlandsche onderdanen in China in een andere positie. De zaak is — n. d. i. van het *Soer. Hbl.* (5/2, 2de bl.). — voor Nederland van groot gewicht, niet slechts om de *Nederlandsche en Ned.-Indische belangen* in China, en om de *Nederlanders* daar te lande, maar vooral ook terwille van de *Nederlandsche onderdanen van Chineeschen stam*, die zich naar China begeven. Voor de Chineseesche Regeering staat de *nationale waardigheid* op den voor-

Streng discretie, accurate bediening, prima kwaliteiten en soepele betalingsvoorwaarden zijn de factoren, waardoor alle Repatriëerenden bij voorkeur gaan naar — — — — —

Magazijn „De Residentie“

LANGE BEESTENMARKT 119-127 5080

DEN HAAG - TEL. 15555

GROOTE SORTERING
DAMES- en HEERENKLEEDING
MEUBELN - BEDDEN - RADIO
ENZ. ENZ. ENZ.

Nederlandsch-Indische Leening 1923 E

(UITGIFTE 1930),

Rentende 4½ pCt.,

groot nom. f 37.880.000.-,

waarvan reeds f 21.750.000 is geplaatst,
in Schuldbewijzen aan toonder,

groot f 1000.-, f 500.- en f 100.-

Het nog beschikbare bedrag dezer leening ad nominaal

f 16.130.000.-

wordt uitgegeven tot den koers van 96 pCt.

Inschrijvingen op laatstgemeld bedrag kunnen worden ingeleverd

op Maandag 24 Maart 1930,

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur

te **AMSTERDAM, ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE**

ten kantore van:

de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.,
„ NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK, N.V.,
„ NEDERLANDSCH-INDISCHE ESCOMPTO-MAATSCHAPPIJ;

en in NEDERLANDSCH-INDIË ten kantore van:

DE JAVASCHE BANK te BATAVIA en al hare vestigingen,
de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V. te BATAVIA en
al hare vestigingen,
„ NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK, N.V., te BATAVIA en
al hare vestigingen,
„ NEDERLANDSCH-INDISCHE ESCOMPTO-MIJ., te BATAVIA en al
hare vestigingen.

De betaling der toegewezen schuldbewijzen moet geschieden ten kantore van inschrijving, op Dinsdag 1 April 1930, tegen in ontvangstneming van recepissen, voorzien van één coupon vervallende 1 October 1930, die zoo spoedig mogelijk, doch uiterlijk op 2 Januari 1931, kosteloos tegen de definitieve schuldbewijzen zullen worden verwisseld.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar het prospectus van 14 Maart 1930.

De Minister van Koloniën.

S. DE GRAAFF.

's-GRAVENHAGE, 14 Maart 1930.

grond; het is juist deze overweging, die de Westersche Regeeringen, ondanks alle praktische bezwaren, zoo gunstig stemt tegenover het standpunt van Nanking. Het prestige, dat de exterritorialiteit den vreemden onderdaan op den duur had verschaft, gaf den buitenlanders een merkwaardige veiligheid in de hachelijkste omstandigheden. Een zeer ongunstige reactie staat te vreezen; de vreemdeling is voor menig bandiet niet langer sacrosanct! De Regeering te Nanking heeft goed praten over de invoering van Westersch recht in China in 1930. Nog steeds wordt met menschenlevens in China gespeeld, en onthoofding is een zeer gebruikelijke vorm van politieke discussie. Niemand geloof, dat men zelfs maar van een belangrijk gedeelte der oude rechtens, rechtens volgens de eischen van 1930 kan maken. En zelfs al zette men hen af, wie zal ze vervangen? Het principieele van het nieuwe besluit is het belangrijke er van. De doorslag geeft, dat Nanking nu kan verkondigen: „met de rechten der buitenlanders is het voorgoed uit”. Dat kon men totnogtoe niet. En wat de rechtens betrof: zij wisten, wat er voor de toekomst afhing van een goeden indruk betreffende de behandeling der onbeschermden; dezen waren indirect toch beschermd. De Chineesche Regeering zal echter wel zoo verstandig zijn, met zich te laten praten. Uit de kalmte, waarmede de betrokken mogendheden de proclamatie hebben opgenomen, blijkt reeds, dat ook zij van die meening zijn. Slechts met eerlijke medewerking van alle betrokken partijen, kan de

exterritorialiteit in China spoedig en zonder groote schade, worden afgeschaft.

Onderwerpen van internationalen aard treffen wij voorts aan in *De Loc.* (4/2 „Japan's koloniale politiek”, het *Soer. Hbl.* (4/2 Zuid-Nederl. „krabbels”; 5, 6 en 7/2 „Br-Indisch Zelfbestuur”; 6/2 „Algemeen Commercieel Overzicht”, B; 8/2 „Wereldreis” in Syrië, Boon), het *Bat. Nwsbl.* (6/2 „Syrië”; 7/2 „China”, Weale; 8/2 „West-Afrika”), de *Deli Crt.* (13/2 „Onlusten in Indo-China”; 14/2 „Scheppers van Welvaart”) en *De Sum. Post* (1/2 „De Philippino's”).

Openbare Werken. Een landssuikerfabriek.

De dagbladen (o.a. *Bat. Nwsbl.* 5 t/m. 11/2) geven verslagen over de zittingen van den Volksraad.

De heer *Bruineman* wees er in den Volksraad op, dat men openbare werken (wegen, bruggen, huizenbouw, irrigatie, bebossching, aanleg van spoorwegen en havens) van overheidswege ondernomen, veelal in ruimer mate ziet uitvoeren in goede jaren en inkrimpen, soms zelfs staken, in slechte jaren. Een malaise in de bedrijfwereid wordt dan voor de bevolking verergerd door verminderde arbeidsgellegenheid bij landswerken. Het zou juist zijn andersom te handelen. De heer *Van den Bussche*, Dir. van Fin., zag in deze opmerking een vingerwijziging liggen, om ook in Ned-Indië bij dalende conjunctuur niet al te spoedig te besluiten tot inkrimping en stillegging van in uitvoering zijnde duurzaamheidswerken. Z. i. is het onweer-

legbaar, dat in goede tijden uitgevoerde groote werken zeer duur plegen te zijn en dat men dezelfde werken in tijden van geringer algemeen voorspoed tegen heel wat lagere kosten tot stand brengt en werken juist dan door het scheppen van werkgelegenheid van beteekenis kunnen zijn. *De Loc.* (6/2, blz. 3) beschouwt dit als een buitengewoon belangrijke verklaring, mede omdat zij een erkenning inhoudt van de h. i. onjuiste kapitaalspolitiek, welke van 1922—1924 gevoerd werd. Men heeft in de crisisjaren veel overheidswerk stilgelegd. Daardoor is directe schade ontstaan, doordat men het onderbroken werk later veel duurder moest afmaken; en nog ernstiger schade, doordat de crisisgevolgen voor de bevolking zeer zijn verergerd wegens de sterk verminderde werkgelegenheid. De verklaring van den heer *Van den Bussche* zou nog belangrijker zijn indien men meenen mocht, dat het Opperbestuur er mede instemde.

Het *Soer. Hbl.* (8/2, 2de bl.) bespreekt in een hoofdartikel („Nieuw Avontuur”) en in het „Volksraads-overzicht” de mededeeling van den Min. van Koloniën, dat de oprichting van een landssuikerfabriek door de Regeering wederom in ernstige studie is genomen. Betrekkelijk kort geleden heeft de heer *Rutgers*, Dir. van Landbouw, o.a. uiteengezet, dat de befaamde „suikerwinsten” in den regel neerkomen op een bescheiden en in ieder geval voor in de tropen belegd kapitaal, zeker niet ruime rente, en dat dit zeker zou gekken voor nieuw kapitaal, dat thans in den grond wordt gestoken. De vooruitzichten van de productenmarkt en van den financieelen toestand in het algemeen, zijn op dit oogenblik verre van gunstig. Niettemin verklaarde een gansche reeks van Inlandsche volksraadsleden thans, zonder argumentatie, zich vlot vóór de uitvoering van dit plan! Het lijkt het *Soer. Hbl.* niet waarschijnlijk, dat een post voor de oprichting van een landssuikeronderneming op de begroting binnenkort zal komen. De waardeering voor staatsexploitatie is de laatste jaren aanzienlijk gedaald. Dat de Regeering zich ooit eraan zou wagen, zich in de suikerindustrie als werkgeefster en huurster van gronden tegenover de bevolking te plaatsen, is ondenkbaar. Die positie zou haar van de eene verwickeling in de andere brengen, zelfs al zou zij de exploitatie geheel en al op particuliere leest schoeien. In de reeksen van belangenconflicten, die zich voordoen in een bedrijf als de suiker, verkrijgen de moeilijkheden een ander karakter en een grooter politieke beteekenis, wanneer het Land in het spel is. De Volksraad zou in elke zitting daveren van de klachten en grieven!

Onderwerpen van politiek aard worden nog besproken door *De Loc.* (3/2, blz. 3 „Conclusies”; blz. 23 „De S. D. A. P.”; blz. 21 „De bestrijding van revolutionaire woelingen”; blz. 27 „Onaanvaardbaar” en „Het K. v. A.”), de *Java-Bode* (6/2 „Regeringsreplek”, „Het P. N. I.-Nationalisme” en „De leiding van Holland”), het *Bat. Nwsbl.* (5/2 „De Regeringsverklaring”; 6/2 „Géén misgreep” en „Tweede termijn”; 8/2 „Nieuwe les”), het *Soer. Hbl.* (7/2, 2de bl. „De M. v. A.”) en de *Deli Crt.* (13/2 „Herwonnen kracht”).

Voor eigen nationaliteit.

Naar het oordeel van de *Deli Crt.* (11/2 „Voor eigen nationaliteit”) zijn wij Nederlanders in het algemeen veel te weinig doordrongen van de door andere nationaliteiten gevoelde noodzaak om de eigen werkkrachten en eigen fabrieken te steunen. Een der groote oorzaken, waarom buitenlandsche werkkrachten in Indië gezocht werden, is, dat de Hollandsche jongen veel te veel bij Moeders pappot is gebleven en zich door anderen de vaderlandsche kaas van het brood heeft laten eten. Terwijl Nederland een paar honderd miljoen gulden jaarlijks besteedt voor zijn onderwijs, terwijl de Nederlandsche Universiteiten met eere in het buitenland bekend zijn, onze wetenschappelijke zin overal geprezen wordt en Nederland misschien procentsgewijs het grootste aantal Nobelprijs-winnaars telt, kunnen wij het in Indië blijkbaar niet zonder buitenlandsche academici stellen. Tot op het oogenblik zoekt men te vergeefs naar een voldoende aantal predikanten, juristen en medici voor onze koloniën.

De *Java-Bode* (3 en 5/2 „De tijdgeest”) billijkt, dat wanneer men de vele kleine genietingen des levens, die het bestaan in Europa aangenaam maken, opgeeft, men daarvoor in Indië iets terug wenscht. Velen moeten zich bekrimpen, want vooral tegenwoordig komt men gehuwd uit, wat ondanks alles goed ingezien is. Wie zijn plicht doet en bij de groote ondernemingen in Indië terecht komt, kan tevreden zijn; meestal is iemands persoonlijkheid, initiatief of gebrek aan werk-lust de oorzaak, als men daar niet slaagt. Voorzichtiger moet men worden bij kleinere ondernemingen en maatschappijen met het laten uitkomen van jonggehuwden. Wanneer een bedrijf bij den minsten stoot geen krachten uit Holland meer betalen kan, moet het zich in Indië van arbeidskrachten voorzien. In zekeren zin is men aansprakelijk voor hen, die men laat uitkomen, omdat er tusschen Indië en Holland ligt de thuisreis.

De *Sum. Post* (11/2, 3de bl. „Van Medan's zelfkant”) zag in den laatsten tijd heel wat „behoefte” Europeanen van Sumatra's Oostkust verdwijnen. Vrijwel krijgen de mailschepen te Belawan iedere week een passagier aan boord, die op *Gouvernementskosten* de reis naar het geboorteland aanvaardt. Al die gevallen zijn op zich zelf vaak het trieste eind van een glorieus bestaan. Velen hunner zijn het product van hun om-

HAAGSCH CONSERVATORIUM

SCHOOLGEBOUWEN:

Nieuwe Schoolstraat 38 - Tel. 14320
Laan v. Meerdervoort 482-484 - Tel. 32190
Stadhoudersplein 13 - Tel. 55305
Herman Costerstraat 196-197 - Tel. 37601

HOOFDLEERAREN: o.a. Paul Frenkel (piano), Alexander Schuller, Sam Swaap (viool), Max Orobio de Castro (cello), F. E. A. Koeberg (compositie), Gerard Zalsman (zang).

Aantal leerlingen 1250, aantal leeraren 70. Opleiding in alle vakken der toonkunst, vanaf de eerste beginselen tot volledige ontwikkeling en zoowel aan dilettanten als vakmusici. 5019

De nieuwe klasse wordt met April gevormd.

geving en slachtoffer van een zwak en onstandvastig karakter.

De *Java-Bode* (7/2 „Kolonieschuwheid”) vergelijkt de resultaten van een gemiddelde levenspositie in Holland met die van een loopbaan in Indië.

Het tapsysteem-Bosch.

De heer *Jules Bosch*, oud-rubberplanter, heeft een speciaal tapmes geconstrueerd, dat bij het tappen van de rubber verwonding van het cambium voorkomt. Ook adviseerde hij den tap met tusschenschotten en den drie-daagschen periodieken tap (drie dagen tappen en drie dagen rust). Deze drie-ledige vinding, toegepast op enkele proefboomen, gaf den heer Bosch tot resultaat, dat hij een productie verkreeg, welke 400 pct. hooger was dan die door dezelfde boomen gegeven volgens het oude systeem. De proeven zijn ook genomen op andere ondernemingen. De heer *Van Meeuwen* van de Ond. Sanghyar Damar in Z.-Bantam verklaarde aan het *Bat. Nwsbl.* (10/2), dat reeds op den zevenden tapdag de productie van de proef-boomen sterk begon te stijgen, in die mate dat over de eerste maand een oogstvermeerdering van 160 pct. viel te constateeren. Thans is de productie reeds opgelopen tot 200 pct. Overal waar de Serdangtap (de tap met een trekmes) in gebruik is, zal het Boschmes gemakkelijk te hanteeren zijn voor de koelies.

Wij vestigen de aandacht op *De Loc.* (3/2, blz. 1, 4, 15 en 16 „De aanslagen”; 6/2, blz. 21 „Rubbervraagstukken”, Burger), het *Bat. Nwsbl.* (11/2 „De vrije emigratie”), de *Java-Bode* (6/2 „De Boemi-debacle”, het *Soer. Hbl.* (3/2, 2de bl. „De aanslagen in Deli”; 5 t/m. 8/2 „Plantersleven”; 4 en 5/2 „Kolonisatie N.-Guinea”, J. v. Arkel), de *Deli Crt.* (10/2 „De geschiktheid voor de Arbeidsinspectie”; 12/2 „Arbeidszekerheid in de culturess”) en *De Sum. Post* (10/2 „Om Deli's naam”).

De grijsgroene legerkleding in Indië.

Het grijs-groen katoen is — volgens de M. v. A. van het Dep. van Oorlog (*Deli Crt.* 14/2) — een zeer moeilijk egaal te verven stoffage, omdat de inslag van het weefsel bestaat uit draden van drieërlei tint (groen, rood en bruin), hetgeen noodig is om de vereischte met de Indische terreinen overeenkomende kleurschakering te verkrijgen. Dat gecompliceerde weefsel brengt echter het nadeel mede van kleurnuanceeringen, niet alleen voorkomende bij stoffages, geleverd door verschillende fabrikanten, doch ook bij partijen van eenzelfde leverancier. De kleurverschillen zijn gewoonlijk zoo gering, dat zij slechts bij aandachtige beschouwing kunnen worden waargenomen. Aan verschieten is het tegenwoordig uitgezonden grijs-groen katoen weinig onderhevig. Met betrekking tot den door verscheidene leden uitgeoefenden drang om van de grijsgroene veelal onooglijke kleding af te zien, en een voorbeeld te nemen aan buitenlandsche Legers, waarbij het blijkbaar wel mogelijk is eene militaire kleding, welke egaal getint is en blijft, te verstrekken, wordt aangeteekend, dat uit een tactisch oogpunt de veld-uniform de kleur moet hebben van het terrein, waarin wordt geageerd. In verband hiermede kan voor het Leger in Ned.-Indië de grijsgroene veldkleding niet worden ontheerd, en kan deze niet worden vervangen door kleding van andere tinten, als *khaki*, *feldgrau*, e. d., niettegenstaande dergelijke stoffen uit een tech-

ALLE Wijnen Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's

5111

DEN HAAG:

N. V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250, Telefoon 16413
N. V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, Telefoon 32694
HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herderstr. 24, Telefoon 17368*
HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstr. 206, Telefoon 38044
N. V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastr. 88, Telefoon 70100
Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4, Telefoon 18755
SCHEVENINGEN: HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33, Telefoon 51962
VOORBURG: Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat, Telefoon 78171

nisch oogpunt bij de vervaardiging minder moeilijkheden bieden dan grijsgroen katoen. De aan de vervaardiging van laatstgenoemde stoffage verbonden nadeelen, moeten dus zonder meer worden aanvaard.

De *Java-Bode* schrijft over „Leger en Politie” (11/2) en „De grondslagen der Defensie” in den Volksraad (5/2), het *Soer. Hbl.* over „De geest onder het Marinepersoneel” (3/2, 2de bl. A. Vos), de *Deli Crt.* over „Het overcompleet aan officieren” (12/2, 2de bl.) en „De geest bij het Marinepersoneel” (11/2, 2de bl.).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Een Pelgrimsorganisatie.

(Vervolg)

Dr. Satiman behandelt thans de gezondheids-toestand der pelgrims en zegt dat de gezondheid, afgezien van epidemieën, bedreigd wordt door oververmoeienis, ondervoeding (vooral als men in de vastenmaand reist) en intercurrente ziekten, meest longontsteking, bronchitis en maagdarmpatarrh. De oververmoeienis en de ondervoeding maken de vatbaarheid voor ziekten zeer groot, zoodat alleen de sterken aan den dood ontsnappen.

Zoo is het niet te verwonderen, zegt schrijver, dat de mortaliteit onder de Mekkgangers ettelijke procenten bedraagt en het bericht dat het laatste hadji-seizoen onder de 30.000 Indonesiërs een paar duizend slachtoffers heeft gekost, is zeer geloofwaardig, want alleen reeds het aantal der aan de golyen toevertrouwdens overschrijdt naar mijn ervaring een half procent per reis.

Dan is er de muntkwestie. In Arabië is vreemde munt behalve gouden Engelsche ponden niet gangbaar en al kan men bij de Europeesche banken Arabisch geld krijgen, zoo vindt de domme dessaman het knusser om naar een Arabischen geldwisselaar te gaan, waar hij evenwel gruwelijk wordt afgezet, zoowel bij aankomst in als bij vertrek uit Arabië.

In zijn slotbeschouwing over den thans bestaanden toestand zegt schrijver o. a.:

Overzien we het bovenstaande, dan weten we geen enkel lichtpunt op den langen weg naar het heilige land aan te wijzen. Het is een en al ellende, ontbering, lijden, waar men zijn oog ook wendt. Een beklemmende aanblik, die tienduizenden wezens, hun laatste krachten inspannend om den vermoeienden tocht te kunnen volgen elkander sterke insprekend en onderlingen steun verleend in de hoop als hadji terug te keeren en boven hun medeburgers verheven te worden.

Boven is gezegd dat men zich slechts ten deele bewust is van de groote moeilijkheden der bedevaart, maar dat men er alles voor over heeft om te verwerven wat men door den Islam als het hoogste goed beschouwt. Zonder vrees begeeft men zich derhalve op reis, honger en ellende trotseerend. Voor lieden, die uit geloofsovertuiging, opvolgende een weloverwogen godsdienstplicht, denkende: „ik heb mijn aardsche taak naar behooren volbracht, mij rest nu nog voor den hemel te werken, op reis tijgen”, voor zulke lieden hebben we natuurlijk respect. Doch naast deze met hooge gevoelens bezielen, zijn er helaas personen die het hadji-zijn als een middel beschouwen om minderwaardige praktijken uit te oefenen. Wij weten dat in ons land de hadji's zeer worden geacht: de bevolking ruimt hun een cereplaats in, het bestuur geeft hun een streepje voor. Velen komen bij hen om raad en, wijl zij in den regel tot de beter gesitueerden behooren, ook om andere hulp. Zoo wanen zij zich hoe langer hoe meer onmisbaar in de samenleving en als zij het tevoren nog niet waren, worden zij thans veelal woekeraars of stichters van heillooze secten.

Schrijver constateert voorts dat er met iedere bedevaart zooveel oude, afgeleefde menschen meegaan, die vóór hun dood het heilige land willen zien, zonder vrees onderweg te bezwijken, want sterven moeten zij eenmaal toch. Dezelfde gevoelens bezielen ongeneeselijke zieken, die niets aan hun leven hebben en de resteerende lichaamskracht willen gebruiken om althans het land van hun Profet te zien, tot wien zij dagelijks om genezing bidden.

Dat zijn ten minste gemotiveerde bedevaarten, vervolgt schrijver, doch absoluut af te keuren vindt hij het dat zwangere vrouwen zich aan al de gevaren der bedevaart blootstellen, veelal echter gedwongen

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

door haar mannen, die ze dwingen om mee te gaan. Als de Mohammedaansche wereld niet ten spoedigste bepalingen maakt om aan dezen misstand een einde te maken, dan is schrijver van meening, dat zij de eischen der huidige samenleving, als verheffing der vrouw en zorg voor de menschelijke gezondheid niet begrijpt en den tegenwoordigen tijd niet verstaat. Evenzeer is hij gekant tegen het medesleepen van onmondige kinderen, die zich van het doel der bedevaart geen begrip kunnen maken. Zulke, lichamelijk nog zwakke kinderen, aan wie de Qoran vergunt daarom het vasten na te laten, worden toch medegenomen op een maandenlangen, uitputtenden tocht!

Omtrent de financieele zijde van de bedevaart wordt o. m. geconstateerd dat, hoewel er niet weinigen zijn die vijf, zesduizend guldens meenemen en maar een paar mille terugbrengen, men zeggen kan dat de bedevaartgangers ieder gemiddeld 7.600,— in Arabië achterlaten. (De Ind. pelgrim-ordonnantie eischt dat iedere pelgrim minstens dat bedrag meeneemt.) Over 25.000 menschen geeft dat vijftien miljoen guldens. Ergo: de Indonesiërs kunnen zich jaarlijks een extra-uitgave van minstens 7.15 miljoen veroorloven. Hoe rijmt dat met de armoede, die wij luid verkondigen in onzen strijd tegen het kapitalisme, vraagt schrijver.

Er zijn in iedere landstreek in Indië lieden die er hun beroep van maken de bevolking aan te sporen om naar Mekka te gaan; dit zijn de z.g. sjechs, die op de reis als gids zullen dienen en in die kwaliteit door de Regeering erkend worden doch die hun betaling, in den vorm van procenten van het passagiegeld der pelgrims, van de scheepvaartmaatschappijen ontvangen. Er is dezen lieden dus alles aan gelegen zooveel mogelijk bedevaartgangers te werven.

In het slot van zijn artikel komt Dr. Satiman tot de conclusie dat er in de praktijk van den Islam iets niet in orde is, dat er wantoestanden heerschen in de Indonesische samenleving, waarvan een schief beeld naar buiten wordt geprojecteerd. Tegen het wanbegrip dat het Indonesische volk door zijn rijkdom gemakkelijk zooveel méér pelgrims kan uitzenden dan andere volken, moet gevochten worden door hen die geroepen zijn aan de spits te staan van Indonesië's sociale hervorming. Want aan het volk zelf ontbreekt den moed zijn stem daartegen te verheffen. Maar nogmaals: er worde geen strijd gevoerd tegen den godsdienst als zoodanig, doch tegen de onkunde die er toe leidt dat de massa willoos wordt geronseld om naar Mekka te gaan en dat de hadji in de Ind. samenleving anders wordt behandeld dan iemand die wel geen hadji is, maar overigens zijn Moslim-plichten behoorlijk vervult, een onkunde die er toe leidt dat zwangere vrouwen ter bedevaart gaan en onmondige kinderen worden medegenomen, die leidt tot den eeuwigen kringloop: armoede, bedevaart, armoede.

Met welke maatregelen een zoodanige onkunde bestreden moet worden, is een kwestie die schrijver beter aan de orde kan stellen dan beantwoorden. Hij gelooft dat onderwijs als zoodanig hiervoor niet kan volstaan. Een veranderde geesteshouding zal wellicht in de toekomst de oplossing brengen. De Islam moet die plooibaarheid, die soepelheid krijgen, noodig om zich aan te passen aan de tegenwoordige maatschappij, die elken dag tekenen van vernieuwing vertoont; dan wordt hij weer de bezielende geest die de ten achter geraakte Moslimsche volken als eertijds inspireert tot vooruitgang.

In deze richting werkt in Indië sinds jaren de vereniging Moehammadijah, die evenwel nog den stuwenden aanhang mist der jongelingschap, zoodat een *spoedige* stormloop tegen de barrière van onkunde wel niet verwacht kan worden.

Schrijver stelt dan, buiten den godsdienst om, deze vraag: Kunnen wij niet op de een of andere manier de, thans namelooze, ellende onder de pelgrims tot een minimum beperken? Hij waagt daar-

Dit blad wordt wekelijks, de uit Indië komende booten tegemoet gezonden, ter verspreiding onder leden en passagiers aan boord.

op het antwoord te geven dat er een *Pelgrimsorganisatie* worde opgericht, die haar werkzaamheid ongeveer over de volgende gebieden zal moeten uitstrekken:

- I. Keuring van de candidaten-hadji's op:
  1. leeftijd;
  2. fysieke toestand;
  3. zedelijk gehalte;
  4. financiële draagkracht.
- II. Zorg voor voeding en verblijven op de plaatsen van in- en ontschepping en aanboord.
- III. Idem idem in Arabië.
- IV. Geldwisselbedrijf.

De levensvatbaarheid van dergelijke organisaties wordt voornamelijk door geldelijke omstandigheden bepaald. Waar er gewerkt moet worden over een zoo uitgestrekt terrein, dient de financiële basis extra stevig gelegd. Wat ligt meer in de rede dan de reizigers zelf bouwstenen te doen aandroegen? Er wordt zuiver en alleen voor hun belangen gewerkt, voor de hunne en die hunner kinderen en familie, voor wie het b.v. wegens leeftijd, ziekte enz. beter is hun bedevaart uit te stellen; anders gezegd in het belang der Mohammedaansche gemeenschap. Waar zij in staat blijken een betrekkelijk hoog bedrag uit te geven, daar kan een bijdrage van een paar guldens, éénmaal te storten, z. i. weinig of geen bezwaren meebrengen. Over de heele reis steeds voor extra uitgaven komende, er steeds rekening mee moettende houden dat ze lang op een havenplaats kunnen moeten verblijven, of bijvoorbeeld de koks aan boord met footjes gunstig moeten stemmen teneinde een fatsoenlijk bereiden maaltijd te krijgen, hebben zij het geld voor een bijdrage aan een organisatie wel beschikbaar.

Schrijver ontwikkelt dan zeer uitvoerig een wel-doordacht program van arbeid voor de te stichten organisatie; onder een centraal lichaam, al of niet met een opperraad naast zich, moet Indië verdeeld

UITRUSTING INDIE
(ook voor Dames)

POLAK VAN DEVENTER

DEN HAAG
KORTE POTEN 11
SPUISTRAAT 50

5072

AMSTERDAM SOERABAJA
LEIDSCHESTRAAT 80   **STEMMERIK & Co.**
PRINSENGRACHT 707

worden in kringen met elk een raad die de sub I gestelde vereischten voor de adspirant-pelgrims heeft te beoordeelen.

Een commissariaat moet het werk der sjechs overnemen en al het verdere doen om de pelgrims op de geheele reis heen en terug voor alle moeilijkheden en gevaren te behoeden.

Het centrale lichaam, gevormd uit intellectuele nationalist, zal, naar schrijver hoopt, ook zonder geldelijke vergoeding aan de verbetering van het lot der landgenooten willen werken.

Schrijver berekent dat bij een inleg van f 5.— per persoon (wat ver blijft beneden de raming der pelgrims voor onvoorziene uitgaven), men per seizoen komt tot de reusachtige som van f 150.000.—, berekend over 30.000 pelgrims. Wordt daarvan voor de loopende uitgaven f 50.000 besteed, dan blijft er een batig saldo over van f 100.000.— Dit, met de jaren aangroeiend kapitaal, kan gebruikt worden om 1e. in Arabië een filiaal van de Ind. Nationale Bank te stichten; 2e. voedselvoorraden op te slaan, kampeertenten, allerlei gereedschap en transportmiddelen aan te koopen; 3e. centrale opvoedingshuizen te bouwen voor de kinderen die niet mee naar Mekka mogen gaan; 4e. schepen te koopen en deze tot hadjibooten in te richten.

Schrijver eindigt zijn artikel met nogmaals te constateeren dat voor Indonesië een pelgrimsorganisatie dringend noodzakelijk is. Immers, onder alle Mohammedaansche landen ligt dit het verst van Arabië verwijderd; van alle Islamitische volken levert het de meeste pelgrims. Naar verhouding is de last voor Indonesië dus ook het zwaarst. Wat voor zin heeft het, niet direct de handen uit de mouw te steken? Langer wachten kost miljoenen guldens, eischt ieder jaar duizenden slachtoffers en logenstraft de schoone leuze dat wij onszelf kunnen helpen en zullen helpen.

Woorden zijn als stof, dat de wind wegwaait.
Daden zijn de steenen, die een gebouw optrekken,
dat wind en wee trotseert. (Maandblad „Succes”).

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

De Bannier.

In nr. 4 van 23 Jan.: Zondagsrust in Indië (waarvoor pastoor Staal reeds in 1892 in Deli een pleidooi hield).

De Cultuurbond.

Een heugelijk bericht noemt nr. 3 van 1 Febr. de mededeeling, dat weldra een algemeen landbouwpensioenfonds zal tot stand komen, een mijlpaal op den weg der ontwikkeling van de arbeidsverhouding in de bergcultures.

Economisch-Statistische berichten.

Uit nr. 741 van 12 Maart: De crisis in de Batikindustrie, door Lim Eng Liong. (Deze crisis betreft niet zoozeer de kwaliteitsproductie, als wel de ruwere goedkoopere batiksoorten, die in groote hoeveelheden worden aangemaakt (massa productie) en op sardagen in diverse plaatsen verkocht worden. Zie ook de N. Rott. Cour. van 19 Jan.)

Europeesch Export-Extract

Het politieke leven in Nederland en Koloniën, door Johan Koning, in nr. 6 van Maart.

Harpers Magazine

van Jan. 1930 heeft een ook voor Ned. Indië belangwekkend artikel: Our Faillure in the Philippines. (Zie Gazette de Hollande nrs. 3073 en 3074 van 7 en 14 Maart 1930).

De Indische Gids.

Maartnummer. De Java-Oorlog herdacht, 1825-1830 door E. S. de Klerck (met foto van het hoofd van het verzet Pangéran Dipa Negara). — De aanstaande gelijkstelling met Europeanen, door dr. (mr.) I. A. Nederburgh. — De instructie voor de regenten op Java en Madoera, door dr. H. G. Heyting (de oude instructie van 1859 is in 1926 vervangen door een nieuwe). — Een Indisch „Willemsoord”, door G. B. J. van Heuven (slot). — Indië en de Nederlandse Volksvertegenwoordiging, door mr. J. J. van Bolhuis (de schrijver behandelt de Surinaamsche behandeling de Surinaamsche begrooting: de bodemlooze put). — J. van Roon, In memoriam.

De Indische Mercur.

Nr. II van 12 Maart. „Geen stap achteruit”, door mr. G. H. C. Hart (naar aanleiding van het artikel in het nummer van 11 Dec. van prof. Went: Een stap achteruit. De schrijver zegt, dat bij het bestuur om de „Mededeelingen” van het Proefstation los te maken van het abonnement op het Archief voor de Java suikerindustrie niet heeft voorgezeten den wensch om wijziging te brengen in de verhouding tusschen Archief en Proefstation, noch om „wetenschappelijke vrijheid” der werkers aan die instelling aan te tasten). — Ervaringen en gedachten van een bioloog in en over den Indischen Archipel (autoreferaat van een voordracht op 12 Maart door dr. H. J. Lam in het Koloniaal Instituut).

De Indische Post.

van 8 Febr. nr. 6 opent met een artikel: Fruytier und kein Ende — Interview met mevr. Van Berestejn-Tromp, de wakkere voorzitter van Boeatan, ex-voorzitter en oprichtster van Oost en West, door Jo Ooms.

De Indische Verlofganger.

van 7 Maart nr. 31: Elour's brieven aan Van Lennep, door S. Kalf. — Van Indische boomen en volksvereering, door C. Vis-Janssen van Raay.

Nr. 32 van 14 Maart: Indische miniaturen, door S. Kalf. — Gesprekken met den Pangeran. — Kleine herinneringen uit Solo, door P. S.

Landbouw en Veeveelt.

Uit Nr. 17 van 7 Febr. Het afscheid van den heer F. G. H. Muller van de Bataviasche pluimveevereening (met foto). — Pluimveehouden in het binnenland door Cavia.

Mededeelingen van „De Handelsvereening te Medan”.

Nr. I van 15 Jan.: De invoer van Manufacturen. — Arbeiders en beplante oppervlakten in de cultures. — Nr. 2 van 31 Jan.: Overzicht Gewestelijke invoer van Manufacturen uit het Buitenland Januari—November 1928 en 1929.

Politiek Economisch Weekblad.

Nr. 23 van 5 Maart. De Surinaamsche begrooting in de Tweede Kamer der S. G.—Manke vergelijking. — Onweer in den Volksraad, door N. — Schema voor bevolkingsrubberbeteugeling, door C. Poortman. — Mail-Telegram-Radiogram, door H. J. v. d. Munnik. — In Memoriam luit. generaal G. C. E. van Daalen. — Feuilleton.

Nr. 24 van 12 Maart: Het gevangeniswezen in Suriname (dat niet zoo slecht is als het Tweede Kamerlid Van Boetzelaer van Dubbeldam, heeft beweerd). — Erger dan apenliefde (n.l. de liefde van de sociaal-democraten voor „Indonesië”). — De verhouding Nederland—Indië, door C. Poortman (rede voor den vrijheidsbond op 24 Febr. te Amsterdam). — Zal Amerika de Philippijnen aan hun lot overlaten? door Prokopius.

De Schoolpost.

Verschenen is het eerste nummer op 22 Febr. Wij lezen daarin: Uit „Tropisch Nederland”, De dulle karbouw.

De Tropische Natuur.

Afl. 2 van Febr. Het conserveeren van slangen, door W. C. v. Heurn. — De plantengroei van de omgeving der warmwaterbronnen van den boven-Petani op Sumatra's Oostkust, door S. C. J. Jochems.

Tropisch Nederland.

Afl. 23 van 10 Maart: Diepzeonderzoek in Oost-Indië. De Snellius-expeditie. III, door Prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. — Het groote nut van den cocos- of klapperpalm en andere palmsoorten, door M. Ch. van Rouveroy van Nieuwaal.

Tijdschrift v. h. Kon. Ned. Aandr. Genootschap.

Verschenen is van de tweede reeks MXLVII nr. 2 (Maart): Bijgeloof in den Indischen Archipel, door dr. J. P. Kleiweg de Zwaan. — Verwantschaps- en huwelijksvormen in den Indischen Archipel, door mr. F. D. E. van Ossenbruggen (voordracht op 28 Dec. in de Xde geografen-bijeenkomst te Amsterdam). — Indische letterkunde voorheen en thans, door C. O. Berg (voordracht op 28 Dec. voor den Xden Kol. Vacantie cursus voor geografen, gevolgd door een excerpt uit een lezing in April 1929 te Rotterdam).

Maison van Seventer

GROOTSTE INRICHTING VOOR
**DAMES- EN
HEERENKLEEDING**
— NAAR MAAT —
DEN HAAG
HEERENGRACHT 38 - TEL. 14214

Suriname

Bij de bevolking van Paramaribo neemt het verzet tegen den aanleg van een waterleiding toe

„De West” van 14 Febr. schrijft: „Vanwege de Vereeniging van Handel en Nijverheid is een vergadering belegd, waartoe een aantal ingezetenen vertegenwoordigende verschillende groepen der burgerij waren uitgenoodigd.

De voorzitter, de heer de Munnick, deelde mede, dat in den boezem der vereeniging verschillende bezwaren naar voren waren gebracht nopens den voorgenomen aanleg van een waterleiding in Paramaribo. De vereeniging achtte het niet op haar weg om deze zaak te behandelen, doch achtte het wenschelijk dat uit de burgerij een commissie werd benoemd om zoowel het *pro* als *contra* van de zaak grondig te onderzoeken en ter zake rapport uit te brengen. Tot dit doel was de vergadering belegd. Nadat door den secretaris voorlezing was gedaan van de bezwaren welke in de vereeniging gerezen waren, werd overgegaan tot benoeming van de commissie. Tot voorzitter daarvan werd gekozen de heer H. Salm, tot leden de heeren A. C. J. M. Alberga, W. Kraan, P. J. M. Payens, E. Snellen, H. J. de Vries en dr. E. R. de Vries, terwijl alsnog een bestuurslid van een der groote ziekenfondsen uitgenoodigd zal worden zitting te nemen in het comité.

Nadat bij acclamatie het Comité benoemd was, verzocht de heer de Munnick aan den voorzitter van het Comité, den heer Salm, om de verdere leiding der vergadering over te nemen. De heer Salm voldeed aan dit verzoek en meende — waar in Nederland elk oogeblik het wetsontwerp betreffende de waterleiding kan worden aanhangig gemaakt bij de Staten-Generaal — dat de eerste stap van het Comité moest bestaan uit het zenden van een telegram aan Minister en Tweede Kamer, luidende:

„De burgerij van Paramaribo verzoekt beslissing in zake aanleg waterleiding aan te houden tot ontvangst van spoedig te zenden adres.”

Het voornemen is, indien betrokken instellingen

daarmede accoord gaan, dit telegram te ondertekenen: Kamer van Koophandel; De Vereeniging voor Handel en Nijverheid; Kerkbesturen; vele huiseigenaren.

Volgens nader bericht heeft de Kamer van Koophandel besloten zich ter zake rechtstreeks tot den gouverneur te wenden, zoodat hare ondertekening vervalt. Nadat door enkele aanwezigen nog een en ander over het onderwerp was opgemerkt, werd door den voorzitter medegedeeld dat de Commissie dankbaar gebruik zal maken van wenken of opmerkingen, die men haar uit de burgerij mocht doen toekomen."

In hetzelfde blad lezen wij:
„De Koloniale Staten hebben op 14 Febr. het volgend schrijven tot den Gouverneur gericht:

De Koloniale Staten hebben de eer ter kennis van Uwe Excellentie te brengen, dat in hunne op gisterenavond gehouden vergadering met gesloten deuren (Comité-Generaal), bezocht door 12 leden, in bespreking is genomen het thans bij het Bestuur en de Regeering in Nederland in voorbereiding zijnde plan voor den aanleg van een drinkwaterleiding voor Paramaribo. Aangezien hun van dit plan, niet anders bekend is, dan hetgeen van ir. dr. J. W. Weijerman is vernomen in de bijeenkomst van 4 Februari j.l. ten Gouvernementshuize, hebben zij met algemeene stemmen besloten tot Z. Exc. het verzoek te richten om hun in de gelegenheid te stellen hunne meening kenbaar te maken over de voorwaarde waaronder Z. Exc. zich voorstelt den aanleg der bedoelde waterleiding concessie te verlenen met verzoek tevens vooralsnog niet te willen overgaan tot het verlenen van de concessie.

Ten slotte wordt tot Z. Exc. het verzoek gericht, den Minister van Koloniën telegrafisch te verzoeken de indiening bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal van het wetsontwerp waarbij vanwege den staat garantie zal worden verleend van een eventueel voor dit doel te sluiten leening, te willen opschorten totdat de Regeering en de Nederlandsche Volksvertegenwoordiging door de Koloniale Staten op de hoogte zullen zijn ge-

HANSA
TAFELZILVER

Het laagst geprijsd-
het hoogst geprezen

Zowel verzilverd als in
gewaarborgd massief
zilver verkrijgbaar

5039

steld van hun gevoelen met betrekking tot het meerbedoelde plan van aanleg der drinkwaterleiding voor Paramaribo".

„De Surinamer" van 13 Februari is niet tegen de waterleiding, maar vreest dat die een te zware last op de bevolking zal leggen. Het water zal te duur zijn. Om dit aan te toonen geeft het blad een overzicht van het water in onderscheidene Nederlandsche steden. Wat de andere Surinaamsche bladen zeggen, hebben wij nog niet kunnen nagaan.

In ons vorig nummer schreven wij: „Men schrobt daar (in Paramaribo) geen stoepen en trottoirs, maar de bevolking is op het lijf zeer zindelijk. Badwater tegen 1 cent de 15 liter is veel te duur. De zindelijkheid zou er onder lijden".

„De West" van 18 Februari illustreert dit aardig door de mededeeling van een al of niet gefingeerd „afgeluisterd" gesprek van twee vrouwen, die onder een balkon beschutting zochten tegen den regen. De N. R. Ct. van 13 Maart, Av. blad A neemt het gesprek in het Neger-Engelsch en vertaald over. De vrouwen beklagen zich er over dat zij niet meer zullen kunnen baden als zij geen water kunnen krijgen.

Onze lezers zullen zich herinneren dat, na de verschijning in „De West-Indische Gids" van de artikelen van Prof. Flu en Dr. Weyerman, het Surinaamsche publiek enthousiast was voor den aanleg van een waterleiding voor Paramaribo. Er was zelfs op aansporing van Prof. Flu door vrijwillige bijdragen een som bij elkaar gebracht voor een voorloopig onderzoek naar een geschikte prise d'eau, enz.

Men schijnt zich toen geen rekenschap er van gegeven te hebben, welke sommen met den aanleg gemoeid zouden zijn.

Naar „De Surinamer" verneemt, zal Dr. Jenny Weyerman zich, zoo mogelijk nog vóór zijn vertrek uit Suriname met den heer Blokland, den hem toegevoegden boormeester en de noodige boomaterialen naar Coronie begeven om na te gaan of met het goede boomateriaal, dat thans in de Kolonie aanwezig is, terwijl ook de heer Blokland als ervaren vakman nog beschikbaar is, aldaar met kans op goed gevolg enkele

putten kunnen worden geboord, waaruit de bevolking in den drogen tijd water zou kunnen verkrijgen.

Verder zal op verzoek en voor rekening der N. H. M. op Mariëburg worden onderzocht of uit nabijgelegen ritsen goed drinkwater voor de opwonenden kan worden gewonnen, waardoor het gebruik van trenswater overbodig zal worden, wat zeer stellig aan den algemeenen gezondheidstoestand ten goede zal komen.

Het is niet uitgesloten, dat daarna wellicht ook andere plantages het voorbeeld van Mariëburg zullen volgen.

„De West" van 18 Februari neemt uit de „Amigoe di Curaçao" van 1 Februari een artikel over, waarop wij in een volgend nummer terug komen, maar waaruit wij nu reeds een voor Suriname verblijvend bericht uitknippen:

„Een machtige factor om verzending van versche groenten en vruchten, waaraan juist op Curaçao zoo groot gebrek bestaat, op groote schaal mogelijk te maken, zal zijn, wanneer de K. N. S. M. binnen enkele maanden haar plan ten uitvoer zal gaan brengen, om de schepen van de Colonlijn, de „Stuyvesant", „Crynsen" en „Van Rensselaer" in de Surinamelijn in te schakelen, zoodat dan alle op Suriname varende schepen, de „Cottica" bezit er reeds een, van koelkamers voorzien zijn."

Curaçao

De Koloniale raad naar Aruba.

Niet meer dan zes leden van den raad hebben aan de voorgenomen reis naar Aruba deelgenomen. Twee volle dagen heeft het gezelschap op het eiland vertoefd en gelegenheid gehad, daar van alles in oogenschouw te nemen. Het zal ongetwijfeld bij hen de belangstelling voor de Arubaansche belangen verhoogd hebben.

De opstandigen.

Een reden te meer, om niet als waar aan te nemen het bericht in *De Rotterdammer* over de niet-tenuitvoerlegging der straffen, aan Urbina's opstandelingen opgelegd, is het bericht in de *Amigoe*, dat niet alleen de beklagden niet geappelleerd hebben van hun vonnis, maar dat ook de procureur-generaal dit niet gedaan heeft. Het blad voegt er aan toe, dat binnen enkele dagen allen derhalve weer op vrije voeten zullen zijn. Wij leiden daaruit af, dat bij het vonnis het voorarrest in mindering is gebracht.

Stoomverbinding.

Wij berichten, dat de *Maracaibo*, die de verbinding tusschen Curaçao en Aruba onderhield, verkocht is, en dat de *El Libertador* van de K. N. S. M. in het vervolg dezen dienst zou onderhouden. Intusschen lezen wij nu, dat de Red D lijn toch ook nog een schip in deze vaart zal houden. Bovendien, aldus ontleent de *Amigoe* aan *La Union*, zal om de drie weken een schip van de K. N. S. M. op reis van New York Aruba aandoen.

Voorts zijn er geruchten, dat het bestuur in onderhandeling is met een stoomvaartmaatschappij, om eens per maand Bonaire aan te doen.

Nu de Bovenwindsche eilanden nog, aldus de *Amigoe*, en dan is het verbindingsvraagstuk tusschen de verschillende eilanden van dit gebiedsdeel voldoende opgelost.

Troepencommandant.

Alweer een nieuw bericht. Niet kapitein Croiset van Uchelen maar de kapitein der militaire politietroepen W. Antheunissen, die bij de troepen op Curaçao gedetacheerd is, zal als troepencommandant optreden. Zoo meldt de *Amigoe*.

De afweerkanonnen.

Volgens de *Amigoe* zouden de afweerkanonnen, die met de *Van Galen* meegekomen zijn, op een heuvel in de nabijheid van Rooi Canarie zijn opgesteld.

De nieuwe gouverneur.

Het *Vaderland* van 12 Maart had een bericht over de bestuursaanvaarding van den heer Van Slobbe. Wij hebben de rede nog niet ontvangen. De brief zegt daarvan: „Veel heeft Z. Ex. niet gezegd, over plannen heeft hij zich niet uitgelaten, alleen heeft hij gezegd, gekomen te zijn met den wil, met den vasten wil, om orde en rust te handhaven en om een braaf en goed gouverneur van dit gewest te zijn".

Caracasbaai.

Men weet, dat indertijd ook in de Staten-Generaal heel wat te doen geweest is over den afstand van de Caracasbaai aan de „Petroleum" door het gouvernement, mede in verband met 't daar gevestigde quarantainestation. Het *Algemeen Handelsblad* heeft prof. Van Gijn gesproken na diens reis naar West-Indië. Veel schijnt de professor niet te hebben losgelaten. Ons trof echter deze zin: „De installatie van de C. P. I. M. werd natuurlijk bezocht, en daarbij Caracasbaai, waar voor de quarantaine-inrichting een regeling is getroffen, die aan alle te dien aanzien nog bestaande bezwaren een einde heeft gemaakt." De heer Joekes zou zeker gaarne met ons hebben vernomen, op welke wijze deze bezwaren opgelost zijn.

Curaçao op de economisch-historische tentoonstelling „Nederland in de West".

Over den met deze tentoonstelling gelijknamigen leergang, uitgaande van de Amsterdamsche afdeling van het *Algemeen Nederlandsch Verbond*, hebben wij al eens eerder gesproken in deze rubriek. De tentoonstelling tot slot van den leergang verdient uitdrukkelijke vermelding. Der gewoonte getrouw bepalen wij ons hier tot Curaçao. Maar in verband met de opening i.l. Zaterdag moeten wij toch ook iets in het algemeen zeggen. De heer Heldring van de „Koninklijke" heeft met een kort woord de eerste bezichtiging ingeleid. De rechtspersonen, die iets hadden ingezonden, en het Koloniaal Instituut, dat medewerking verleende, werden met name bedankt. Onder de aanwezigen merkten wij heel wat West-Indische bekenden op, en het deed ons goed, ook onvervalschte Curaçaoenaars als dokter Ferguson, de heeren Maduro en Baiz, gewezen kolonisten als de heeren Menkman, Vooren, Kesler en anderen te zien. Het geheel der tentoonstelling maakt een keurig indruk, en steekt in dit opzicht — wij mogen het nu wel zeggen — gunstig af bij de Curaçao'sche afdeling der I. t. a. verleden zomer, die toch altijd een beetje rommelig was.

Wij kunnen niet alles opnoemen, wat er was. De W. I. compagnie met haar „huizen" was zeer goed vertegenwoordigd. Mooi waren de aquarellen van Voorduin, die thans eigendom van het Curaçao'sche gouvernement schijnen te zijn. Nooit eerder hadden wij gezien den gevelsteen, die volgens de catalogus nog aanwezig moet zijn in het huis Rapenburgerstraat 47 te Amsterdam, en hier in foto vertoond werd, voorstellende „t Eijlant Curaçao", uit het Joodsche jaar 5485 (1713—1714). Wanneer de voorstelling werkelijk iets van Curaçao moet uitbeelden, kan het o. l. alleen het gekanaliseerde Waaigat zijn. Ook de bovenwindsche eilanden waren vertegenwoordigd met een „St. Eustatius" van K. F. Bendsorp. De Nederlandsche bank had een heel aardige inzending van wisselbrieven, getrokken door Cantz'laar (diens achterkleinzoon Prof. Van Ebbenhorst Tengbergen was onder de bezoekers) en door de West-Indische maatschappij, en van munten als de reaal van 1821 (wie weet het antwoord voor den bezoeker, die naar het peso van achten vroeg?) Onder de munten van het Penningkabinet trok naast de driekantjes, ook de zeldzame exemplaren, onze aandacht een gedenkpenning bij het overlijden van Van den Bosch.

Meer vertellen wij er niet van. Men moet deze tentoonstelling zien, om bevredigd te worden. En over wat er misschien mocht ontbreken geen woord.

Wil men weten wie de ziel van dit alles geweest is? Wij maakten den ijverigen voorzitter der afdeling Amsterdam van het A. N. V. de opmerking, dat hij waarschijnlijk een goeden steun had gehad aan den secretaris der afdeling, den heer C. K. Kesler, waarop het bescheiden antwoord van den heer Gerzon was: „de heer Kesler heeft eenigen steun aan mij gehad." Het lijkt geen twijfel of de heer Kesler kan met groote voldoening op zijn ingespannen werk van de laatste maanden terugzien.

Uit den Verren Vreemde

Non-coöperation in Britsch-Indië.

Het Indische Nationale congres te Calcutta nam in de laatste dagen van 1928 een motie aan, waarbij van de regeering de uitdrukkelijke toezegging werd gevraagd van toekenning van dominionstatus vóór 1 Januari 1930. De onderkoning lord Irwin gaf hierop geen direct antwoord; maar in het laatst van 1929 liet Z. Exc. een verklaring verschijnen, waarin het eerder reeds geopperde denkbeeld van een *roundtable* conferentie weer als het aangewezen middel om tot een oplossing te komen werd genoemd.

De bekende leider der nationalistten, mahatma Gandhi, de prediker van non-coöperation, lijdelijk verzet als middel om de onafhankelijkheid af te dwingen, wilde van die *roundtable* bijeenkomst alleen hooren, indien voorop werd gesteld, dat daar uitsluitend besproken zouden worden de grondtrekken van den dominionstatus. Lord Irwin wenschte geen poging te doen om de conferentie te binden.

Het All India Congress te Lahore besloot dat de weg van onderhandelen verlaten moest worden om tot zelfhandelen over te gaan. Van de stroomingen, die zich hier lieten gelden, bleef de overwinning aan het Gandhi-plan, d. i. dat der opzegging van de burgerlijke gehoorzaam. Door de uitvoering van het desbetreffende besluit werd, bij een latere resolutie, de vrije hand aan Gandhi gelaten. Hoe men overigens over doen en laten van de Britsch-Indische drijvers moge denken, in dit besluit lag een verstandige daad; eenmaal dat men Gandhi's theorie in practijk wilde brengen was 't logisch hem de volle leiding met vrije hand toe te vertrouwen.

De leider heeft niet veel tijd noodig gehad om tot een begin van optreden te komen. Zijn methode van ongewelddadige actie wil, door ongehoorzaamheid van de burgers aan de wetten en voorschriften, de regeering dwingen tot inwilligen van den gestelden eisch van onafhankelijkheid voor Britsch-Indië. Hij weet wel dat hieraan groote

DAMESSTOFFEN
ZOOVEL
VOOR DE TROPEN
ALS VOOR HOLLAND

BOTHE

Keenestraat 21 Den Haag

STALEN WORDEN TEN
SPOEDIGSTE OP AANVRAGE
FRANCO GEZONDEN
DOOR GEHEEL NEDERLAND

5014

ACCOUNTANTSKANTOOR Fr. LA VOS

Oud-Gouvernements-Accountant van Suriname, enz.
BELASTINGADVIEZEN — ACCOUNTANCY
Administratiebureau voor Industrie, Handel en Nijverheid.
Juridisch medewerker: 5112
Mr. J. JELGERHUIS SWILDENS - 's-GRAVENHAGE
Anna-Paulownastraat no. 69a - Telefoon 16950

Wilt U slank worden?

Massage, Gymnastiek

Gelegenheid tot beoefening
van alle Sport. 5098

SPORTSCHOOL

SCHENKWEG 22

Dir. A. v. d. SCHEERS.

N.V. Woningbureau

voorheen 5145

R. WOHRMANN & Co.

(Directeur: H. C. VELDWIJK)

NIEUWSTRAAT 14

TELEFOON 24 — BAARN

— Woninggids gratis en franco. —

KOFFIEBRANDERIJ en THEEHANDEL

TH. SITEUR

5330

Telefoon 411 | **APeldoorn**

Een keur van de edelste Koffie- en Theesoorten uit de laatste oogst der beste plantage's zijn bij ons ter Uwer beschikking, ook al stelt U de hoogste eischen.

Postpakketten 2½—4½ kilo franco door geheel Nederland. Vraagt prijsopgaaf.

bezwaren verbonden zijn, dat de doorvoering veel offers kan vergen, maar als allen meewerken zal het leed, zoo zegt hij, van korten duur zijn, in elk geval van korteren duur dan bij wachten en niets doen. Hij ziet ook 't gevaar niet voorbij van een mogelijk losbreken van geweldsdaaden, hetgeen tegen zijn beginsel ingaat. Dit is mogelijk oordien niet allen de zelfbeheersching bezitten welke hij predikt en aanbeveelt, vooral onder de jongeren zijn er, die meenen met krachtdaden spoediger tot het verlangde resultaat te kunnen komen; ook bestaat de kans

dat de overheid tegenover de opgezegde burgergehoorzaamheid maatregelen zal in toepassing brengen, die verweer en verzet uitlokken. Maar hij blijft aanraden in alle gevallen maatregelen van non-coöperation te verkiezen boven andere, en hij heeft, verklaart hij, de onvermijdelijke gevolgen te aanvaarden, zooals deze hem zullen worden toebedacht.

De inzet van Gandhi's campagne was een, in begin Maart, aan den Onderkoning gericht ultimatum, waarin inwilliging van de verschillende eischen werd gevraagd binnen acht dagen.

Hoewel daarover in het ultimatum niet gerept werd, hoorde men als eerste maatregelen, die in toepassing gebracht zouden worden, noemen: boycott van Britsche ambtenaren, weigeren van belastingbetalen, breken van het regeeringsmonopolie op zout.

Lord Irwin liet door zijn secretaris de ontvangst van het ultimatum berichten en daarbij aan Gandhi de waarschuwing toekomen, dat van overheidswege zou worden opgetreden tegen elke verstoring van den goeden gang van zaken.

Gandhi verklaarde het voornemen te hebben van zijn standplaats Ahmadabad (aan de spoorbaan van Bombay naar Delhi) een voettocht naar de kust te ondernemen, waar zout in overvloed beschikbaar is, tevens een propagandatocht voor algemeene non-coöperation. Hij begon met een keurkorps van een 100-tal vrijwilligers te vormen in Labamathi Aschram, nabij zijn woonplaats. Den 12en Maart ging hij inderdaad op stap. De propaganda gaat nu al niet meer om dominionstatus, maar om directe, volledige onafhankelijkheid.

Hier zij aangetekend, dat men niet mag spreken van een beweging die onverdeelde sympathie onder de Indiërs heeft. Eenerzijds zijn er communisten en een strijdlustige groep nationalisten, die de pogingen van Gandhi gaarne zien mislukken of liever nog omzetten in revolutionaire geweldsdaaden, anderzijds een groep, die wel tot de Swaraj-partij behoort, maar die zich niet wil onttrekken aan medewerking in de openbare lichamen, een groep, die uit de Swaraj-partij getreden is omdat zij van een plotselinge omzetting van het bestaande geen heil verwacht, een groep, die zich in de Indische liberale partij georganiseerd heeft, welke de status van dominion wel wensch, zoo gauw mogelijk ook, doch daartoe in samenwerking wil handelen met de regeering, dan is hier verder ook te vermelden, dat bij de Mohamedanen in 't algemeen vrees bestaat voor een te sterk overwicht van de Hindoes, indien de Britsche overheersching mocht worden uitgeschakeld, en eindelijk, dat het groote aantal der Indische vorstendommen geheel vreemd en zelfs afkeerig staat tegenover de z.g.n. bevrijdingsbeweging.

Gandhi heeft verwacht, dat hij weer, evenals in 1922, gevangen genomen zal worden, hij heeft dit uitgesproken en maatregelen getroffen om den voortgang van zaken, overeenkomstig zijn methode, dan toch te verzekeren. Op het oogenblik waarop wij dit schrijven (17 Maart) is hiervan echter nog geen bericht ontvangen, maar de regeering heeft toch al wel reeds doen uitkomen, dat zij niet tegen 't nemen van krasse maatregelen opziet.

Den 7en Maart vernam men, dat Patel, een der voornaamste medewerkers van Gandhi, en een broeder van den voorzitter der Wetgevende vergadering, in arrest gesteld was, omdat hij de bevolking aanspoorde zich niet te voegen naar de bepalingen van het zoutmonopolie. Al heel spoedig volgde zijn veroordeeling tot 3 maanden gevangenisstraf en een boete. Gandhi beantwoordde dit met een oproep in zijn omgeving voor een algemeene vreedzame staking, dit had o. m. tot gevolg, dat de winkels in Ahmadabad inderdaad een dag gesloten bleven.

Zooals gezegd, den 12en Maart ving de opmarsch aan. Deze zal loopen over Nadiad, Bossad, Badlapoor aan de Golf van Cambay.

Op het moment, dat Gandhi zijn hoofdkwartier verliet, werd te Bombay een groote betooging gehouden, waarbij men met de politie in botsing kwam. Er werden winkels bestormd en de ruiten van het gebouw van het Engelsche blad Times of India werden ingeworpen. Door de jeugd werd eveneens een betooging op touw gezet, waarbij getracht werd de Engelsche vlag naar beneden te halen. Een vermogend koopman heeft een belangrijk bedrag ter beschikking van Gandhi gesteld voor het uitvoeren van diens plannen.

Hoe de leider optreedt kan blijken uit een bericht uit het dorp Matar, waar hij een nacht doorbracht. Hij spoorde den burgemeester en de dorpsautoriteiten aan hun ambt op te geven als protest tegen de regeeringspolitiek. Om het zoutmonopolie te breken, zette hij de bevolking aan naar de strandplaatsen te gaan, waar voor allen zout in overvloed is.

Op zijn tocht ondervinden Gandhi en zijn vrijwilligers wel veel bewijzen van sympathie, maar het aantal medelopers groeit niet aan, men doet hun hartelijk uitgeleide. Onder hen doen zich nog al gevallen van ziekte voor; wie niet loopen kan wordt in een ossenwagen meegenomen. Gandhi vraagt voor zich zelf en zijn gevolg maar eenvoudige

behandeling, niet meer dan 't strikt noodige.

Den 15en Maart berichtte Reuter, dat in een volgende plaats Badhan de inlandsche autoriteiten zich bij den grooten leider aanmeldden met de mededeeling, dat zij reeds afgetreden waren.

Tevens werd de arrestatie gemeld van den burgemeester van Calcutta, die zich heeft uitgesproken voor toepassing van den oproep, die van Gandhi is uitgegaan. De bevolking koos in vrij groot aantal partij voor den burgemeester, het werk stond gedeeltelijk stil, de scholen en de universiteit waren gesloten. Talrijk waren de manifestaties voor onafhankelijkheid. Ook ver buiten Calcutta is 't tot protesten gekomen, waarin wordt uitgedrukt dat men het als een willekeurige belemmering van het recht op vrije meeninguiting beschouwt en als een slag gericht tegen de nationalistische beweging.

Kort samengevat lijkt de toestand deze: Gandhi vindt bij zijn tocht zelf niet het aantal medelopers waarop hij, naar beweerd wordt, had gerekend, maar de door hem ontstoken vlam is naar vele plaatsen overgeslagen en veroorzaakt daar dreigenden brand.

Moeilijke tijden! Hoe de overheid optreedt, meegaand of krachtig ingrijpend, de agitatoren zullen er aanleiding in vinden om de agitatie te bevorderen!

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Voor de leden van de Afdeeling 's-Gravenhage van de Vereeniging „Oost en West” zal Zaterdag 22 Maart 1930, des namiddags ten kwart over twee, in het Scala-Theater, Wagenstraat 34 alhier, vertoond worden de Borneofilm, opgenomen door den heer H. F. Tillema.

Tevens zal de danseres Surya Thirta eenige dansen uitvoeren, geïnspireerd op Indische motieven.

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Apeldoorn.

Donderdag 3 April in het Minerva Theater: 8 uur, de Film-lezing van den W.E.G. Heer H. F. Tillema. Entrée voor leden en 2 introducees f 0.30 p. p. voor begunstigers, persoonlijk, f 0.30, andere belangstellenden f 0.60. Plaatsbespreken voor leden en begunstigers op vertoon van contributiekaart op Woensdag 2 April aan het Theater.

Leden van de Vereeniging „Onze Vloer” hebben voor deze voorstelling 't zelfde recht van toegang en introductie als die van „Oost en West”.

12 April sluitingsavond.
Vanaf 1 April is het secretariaat telefonisch aangesloten onder no. 1358.

Het Bestuur.

Afdeeling Nijmegen.

Zaterdag 29 Maart a.s. om half drie n.m. in het Olympia-theater causerie, te houden door den heer L. D. Petit, secr. afd. Amsterdam, over: „Mijn laatste reis door Ned.-Oost-Indië”, waarbij lichtbeelden en een film vertoond zullen worden. Muzikale begeleiding door het Olympia-orkest, onder leiding van kapelmeester: Nico Bruns.

Leden kunnen aan het theater twee, begunstigers één toegangsbewijs verkrijgen.

Het Bestuur.

Rectificatie.

In Nr. 11 van het „Kol. Weekbl.” heeft het drukfoutendruiftje den naam van den Secretaris van de afdeeling Nijmegen, voorkomende onder het verslag van een voor deze afdeeling gehouden voordracht, leelijk verhaspeld. De naam moet ten rechte luiden: E. Verwey Mejan.

Afdeeling Amersfoort.

Donderdag 3 April a.s. zal om 9 uur 's morgens eene excursie per autobus gehouden worden naar de Internationale Bloemen-Tentoonstelling te Aalsmeer. Voor deelname aan deze excursie gelieve men zich op te geven aan een der bestuursleden.

Het Bestuur.

„DE BABY MET DEN GROOTEN MOND”

wordt onze nieuwe kleine „COLUMBIAKOFFER-GRAMOFOON” genoemd. Allerlaatste uitgave, met automatische rem, en zeer vol van toon.

PRIJS SLECHTS f 45.—.

„The Columbia House”

LAAN v. MEERDERVOORT 99

TELEFOON 32151.

5333

Mededeelingen.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Jaargang 1929 „K. W.”

Volledige jaargang Kol. Weekblad 1929, verkrijgbaar bij het Alg. Secretariaat ad f 5.— p. jaargang.

Ledenlijsten.

De nieuwe ledenlijsten der Vereeniging zijn ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat Korte Voorhout 6.

Indische Verlofgangers.

Het onderwijs aan hun kinderen.

De Vereeniging van Indische Verlofgangers stelt een enquête inzake het onderwijs aan kinderen van Indische verlofgangers in Nederland in. Hierbij wordt opgemerkt, dat er in Den Haag alleen reeds 80 à 90 duizend Indische menschen wonen, en dat velen van hen getrouwd kinderen in Indië hebben.

Aan een omzendbrief, welke aan de verlofgangers en andere betrokkenen wordt toegezonden, is het volgende ontleend:

Vele verlofgangers hebben klachten over moeilijkheden met de studie van hun kinderen. Bij aankomst in Nederland is er geen aansluiting en bij terugkeer in Indië zijn er andermaal bezwaren.

Als mogelijkheden in Den Haag worden opgegeven: oprichting van een lagere school op Indischen grondslag, dus met 7-jarigen cursus, met boeken als op de Indische Gouvernmentsschool, met aanvangstijdstip van den cursus als in Indië;

een M.U.L.O.-school op Indischen grondslag (A en B) met boeken als op de Indische Gouvernments-M.U.L.O.;

een H.B.S. op Indischen grondslag, met boeken als op de Indische Gouvernments-H.B.S.;

een steuncursus (e. v. van meer cursussen in verschillende stadsdeelen) 's middags (en 's avonds voor het laten maken van huiswerk onder toezicht en met hulp (Dalton-systeem) waarbij vooral het doel is door extra-hulp de kinderen op het peil te brengen van de door hen bezochte school.

De enquête laat keuze tusschen den steuncursus of een of meer van de gemeentescholen.

Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland.

Deze Vereeniging vergaderde 15 dezer in het Koloniaal Instituut te Amsterdam, waarbij ook Z. K. H. de Prins der Nederlanden aanwezig was.

De heer R. Zuyderhoff, Algem. Voorzitter, vertegenwoordigde onze Vereeniging. Na afloop der Agenda, hield de Heer Dr. J. C. Koningsberger, oud-Minister van Koloniën een voordracht met lichtbeelden over Internat. natuurbescherming en haar betekenis voor Tropisch Nederland. Spreker mocht grooten bijval oogsten.

VAN DE REDACTIE.

Nederlandsch Minahassa Comité.

Mededeeling, dat de Commissaris der Koningin in de provincie Overijssel, de heer Baron van Voorst tot Voorst, zich bereid verklaard heeft zitting te nemen in het Eere-comité van het Oostelijk Minahassa Comité.

De heer Willy Sluiters heeft het teekenen van onze affiche op zich willen nemen, terwijl de heer Antoon van Welie en Madlle Marthe A. Gérardin respectievelijk een pastelportret en een crayonportret van dengeen, die het lot aanwijst als extra geschenk ter beschikking stelden voor het Zuidelijk Minahassa Comité.

De Nederlandsche Padvindingsorganisatie en de Vereeniging „Het Nederlandsche Meisjesgilde” stelden zich ter beschikking loten voor ons over het geheele land te verkoopen.

Lezing over Suriname door majoor Mac-Kenzie.

Vrijdagavond 14 Maart, hield de majoor der militaire administratie, tevens bestuurslid der afdeling Utrecht van de Vereeniging „Oost en West”, J. J. Mac-Kenzie, in de cantine van het Depôt Politietroepen te Nieuwersluis een lezing met lichtbeelden over Suriname. Bij dit Depôt worden, behalve het personeel dat bestemd is voor den dienst der politietroepen in Nederland, ook opgeleid de militairen, die worden uitgezonden voor den dienst bij de militaire politie op Curaçao en ook in verband daarmee, bestaat bij dit instituut veel belangstelling voor alles wat onze Koloniën betreft. Behalve de bijna 100 man groote opleiding en het vaste personeel van het Depôt, waren veel genoodigden aanwezig, zoodat de spreker van dezen avond een talrijk gehoor tegenover zich vond.

Waar reeds stemmen zijn opgegaan om ook in Suriname de bestaande troepen en politie, door militaire politie te doen vervangen, kunnen der-

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

MEISJESSCHOOL VOOR LEERLINGEN VAN 6 TOT PLM. 19 JAAR - KLEINE KLASSEN

L. O. met Fransch en Handenarbeid. MULO opleiding A en B. Hoofd, Mevrouw M. A. G. STEFFELAAR
Inlichtingen verstrekt gaarne Mevrouw E. CH. STAMMLER-Böttger, gewezen Directrice der 1ste Lagere Meisjesschool, Koningsplein, Oost. Weltevreden, Schuytstraat 217, Den Haag. 5100

Familieberichten

Geboren:

LOUIS FREDERIK

Zoon van

W. J. R. LANZING

en

A. G. BARRAU.

Tandjoeng, Enim, 15 Maart 1930. 5338

gelijke lezingen voor een instituut als het Depôt Politietroepen, waar personeel voor den dienst der militaire politie in West-Indië wordt opgeleid, behalve interessant, ook groot nut hebben waarom zij op hoogen prijs worden gesteld.

Commissariaat voor Indische Zaken.

De Nederl. „St.-Crt.” van 7 en 8 Maart (nr. 47) bevat een lijst van betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën.

Ten behoeve van den Burgerlijken Veeartsenijkundigen Dienst in Nederlandsch-Indië kunnen eenige veeartsen worden uitgezonden.

Nadere bijzonderheden vindt men in de Sts. Crt. van 25 Febr. j.l. no. 39.

KAWEE'TJES

APELDOORN

Fotografisch Atelier en Fotohandel

PH. G. STARKE

Hoofdstraat 172 5327 Telefoon 630

APELDOORN

A. M. DE WEERD

Bloemenmag. „CORONA” - Brinklaan 1 - Tel. 569

APELDOORN 5331

DE ÉLEGANTE VROUW

draagt hoeden van MAISON CHIQUÉ

Hoofdstraat 158 = APELDOORN 5326

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP”

(GEBR. NIEUWLAND) 5300

Tel. no. 170. AMERSFOORT.

Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familiën.

FIRMA J. W. VAN ACHTERBERGH

— COMPLETE WONING-INRICHTING — 5299

— BEHANGERIJ — STOFFEERDERIJ —

Telefoon No. 238 Gevestigd 1883

WESTSINGEL 10-13 AMERSFOORT

BREDA.

P. A. VAN DONGEN

Giro No. 123452 BREDA 5272

Karrestraat 22 Interc. Telefoon 63

Handel in Oesters, Visch en Comestibles

Fongers Rijwielen — Van Delft's Kinderwagens

Jaarsma Vulcana Victoria Haarden — Luxe Artikelen

CHARLES JONKERS 5271

FIRMA JOS. JONKERS & ZOON BREDA

HAAGDIJK 3 — TELEF. 24

AMERSFOORT

N.V. „PATRIA” 5303

Boek- en Fotohandel.
UTRECHTSCHÉ WEG 46
TELEFOON 653Kantoorartikelen
AMERSFOORT

— Voor den Dienst der Staatsspoor- en Tramwegen in Nederlandsch-Indië worden gevraagd (in vasten dienst) eenige opzichters-werkplaats, t.w. 2 ketelmakers, 1 gieter en 1 smid.

Uitvoerige bijzonderheden vindt men in de Nederl. Sts. Crt. van 3 Maart j.l. nr. 43.

Voor het MULO in Nederlandsch-Indië worden gevraagd (bij voorkeur voor vasten dienst) mannelijke of ongehuwde vrouwelijke leerkrachten (aankomst in Indië uiterlijk Juni 1930).

Vereischte bevoegdheden:

1. hoofdacte en de akte Duitsch L.O.; of
2. hoofdacte en de akte handelskennis L. O. of
3. hoofdacte en twee der bijakten teekenen, landbouwkunde, tuinbouwkunde, wiskunde en Engelsch; of
4. hoofdacte en één der onder 3 genoemde bijakten en een andere akte.

Mannelijke leerkrachten genieten de voorkeur.

Bezoldiging f 280—f 750 's maands, voor de plaatsing bij het mulo vermeerderd met f 100 's maands.

Nadere bijzonderheden vindt men in de Ned. Sts. Crt. van 4 Maart j.l. nr. 44.

DE FIRMA WOLTERBEEK—SMITS

N. GINNEKENSTRAAT 33 BREDA

Beveelt zich beleefd aan voor levering van alle Indische Artikelen en Comestibles, alsook voor volledige Indische Rijsttafels. — Telefoon 199. — 5276

FIRMA H. PUNT

Haven 19. Telef. 344. BREDA.

Brandstoffenhandel.

5273

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN

— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —

AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN

Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden

Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur

MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

U WEEET TOCH WEL!!!

Het adres voor uw WILD en GEVOGELTE, ook voor buiten Breda. 5275

W. VAN DE WAAL BREDA.

Hofleverancier. — Telefoon 62.

— Vraagt prijscourant —

ROTTERDAM.

STOOM- WASCH- EN STRIJK/INRICHTING

voor Overhemden, Boorden, Manchetten, Fijne Damastin,

Tafelkleeden, Gordijnen, Tricot-Goederen (Systeem Jaeger) enz.

BANIERSTRAAT 60a — Telefoon 41889

Beveelt zich beleefd aan bij Indische families. C. MOLIJN.

5283

NIJMEGEN

Bloemenmagazijn

Handelskwekerij

Hofleveranciers

TUINARCHITECTUUR „GERVA”

N.V. Gerretsen-Valeton 5335

P. MARTIN, Directeur

Nijmegen

Telefoon 781

Hees

Hertogstraat 27

Wolfkuilscheweg 189

FIRMA C. KNIJFF & ZOON

KLEEDING NAAR MAAT

JOHAN VIJGHSTRAAT 21 — TELEFOON 756

NIJMEGEN

STALEN OP AANVRAGE 5334

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uiten. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG TELEF. 37867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

AMSTERDAM

Leden „Oost en West”

AMSTERDAM

GEBRUIKT ALLEN 5305

MELK EN MELKPRODUCTEN

VAN DE

NEDERLANDSCHE MELKINRICHTING

2e JAN STEENSTRAAT 65
TEL. 27495 - AMSTERDAM

SLAGROOM — KOFFIEROOM
KARNEMELK MET GORT

BEZORGING DOOR DE GEHEELE STAD!

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Dr. H. Walsch, leeraar bij het openbaar middelbaar onderwijs, Soestdijkerstraatweg 27, Hilversum; dr. J. M. Lindemeijer, predikant bij de Protestantsche Gemeente in N. I. Purmerend; Mr. P. Crenzberg, assistent bij het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden, Jan van Goyenkade 1, Leiden; A. Brandt, boekhouder bij den Gouv. Accountantsdienst, Koningin Wilhelminalaan 437, Voorburg; J. C. van Hell, gouvernementsarts bij de D. V. G., Nicolaistraat 60, Den Haag; mr. Th. A. M. Hoogvelt, rechterlijk ambtenaar, Keizersgracht 196, Amsterdam (C.)

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Ph. J. Deijs, fungeerend controleur bij het B. B., van Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; F. Dekker, scheepsteekenaar bij het Marine Etablissement, p. a. den heer A. Baan, Alblasterdam; K. Hoekstra, inspecteur 1e kl. bij de S. S. en Tramwegen, p. a. Ned. Ind. Escompto Maatschappij, Amsterdam; mevr. M. C. van Eck, geb. v. Berckel, wnd. 1e substituut griffier bij den Raad van Justitie te Soerabaja, 2e Sweelinckstraat 99A, Den Haag; E. A. van der Neut, tijd. wnd. magazijnmeester bij de Boekit-Asam Steenkoolmijnen, Beetslaan 3, Bilthoven; mr. L. W. H. de Leeuw, hoofd afd. Rechtswezen en Weeskamerdienst bij het departement van Justitie, Jan van Goyenkade 26, Leiden; A. A. L. van der Hoven van Genderen, directeur der Lagere Handelsschool v. h. I. E. V., te Soerabaja, Nieuwe Parklaan 143, Scheveningen; G. H. Slied, controleur 2e kl. bij den P. T. T. dienst, Beukelsdijk 132, Rotterdam; mr. C. J. Bennik Bolt, voorzitter van den Landraad te Kotoradja, p. a. bankiers Vlaer en Kol, Utrecht; F. van Leeuwen, ritmeester der cavalerie, van Boetzelaerlaan 310, Den Haag; J. Geurink, kapitein der inf., Cornelis Speelmanstraat 18, Den Haag; F. F. Vervat, majoor der infanterie, Willem de Zwijgerlaan 23, Den Haag; F. Rietveld, 1e luitenant der art., Van Galenstraat 8, Den Haag; A. Goudswaard, militair apotheker 1e kl., Waddinxveen K. 26; W. Stal, gezaghebber bij de Gouv. Marine, Hugo de Grootstraat 2, Rotterdam; E. J. Reijntjes, ambt. v. d. binnenvisscherij 1e kl. te Soerabaja, Westersingel 23a, Groningen; mr. J. van der Wissel, adm. ambt. met den titel van adj. referendaris bij het dept. van Financiën, Hotel Bilthoven, Bilthoven; H. P. Smits, adj. inspecteur der algem. politie, Henegouwerlaan 51a, Rotterdam; H. R. Kranen, contr. 2e kl. bij den P. T. T. dienst, Paulus Potterlaan 6, Hilversum; C. Schong, 1e off. bij de gouv. Marine, Aardappelmarkt 13, Dordrecht; L. J. C. W. van Peski, leeraar aan de V. H. O. afdeling A II (Westersch-klassieke afd.) der M. A. S. te Bandoeng; Huize „Semper Vireus” Kerke-laan, Bergen (N.-H.); A. v. d. Sluys Veen, majoor der cavalerie, Thomsonlaan 13, Den Haag; W. H. Libosan, kapitein der artillerie, Pr. Albertlaan 10, Voorburg;

Mutatiestaat van 12 tot 19 Maart '30

Nieuwe Leden	Geïntroduceerd door:
B. Baerselman, Hilversum, Waldecklaan 31. f 5.—	Mejuffrouw B. J. van Maarseveen te Hilversum.
J. C. v. d. Noort, Accountant, Hilversum, Sumatraal 26. f 5.—	Dr. L. F. C. Alers te Hilversum.
A. J. Olthoff, Makelaar, Hilversum, Rembrandtlaan 43. f 5.—	Eigen aanmelding.
A. de Joode, Administrateur Hoofdkantoor M. G. D. in N.-I., Den Haag, Hugo de Grootstraat 18. f 5.—	Secretaris Afd. Den Haag.
Mevrouw M. Maessens-Wardenaar, Den Haag, van Beverningkstraat 17 f 5.—	Mevrouw M. Naessens—Wardenaar te Den Haag.
Mevrouw H. Ph. ter Meulen-Meihuizen, Den Haag, Ieplaan 13. f 5.—	Mejuffrouw M. de Meyier te Den Haag.
W. van Noorden, Den Haag, Johan van Oldenbarneveltlaan 114. f 5.—	den heer B. B. Hoekstra te Den Haag.
Mevrouw C. L. van der Sterr, Den Haag, Flatgebouw, Mesdagstraat 72. f 5.—	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” te Malang.
Jonkvrouwe Ver Loren van Themaat, Hotel „Clarence”, Oude Scheveningscheweg 110, Den Haag.	Als Lid van het Koloniaal Landbouw Museum te Deventer.
R. van Zuylen, Opzichter B. O. W. te Djambi. f 5.—	
Th. J. Indewey Gerlings, Notaris te Malang, Tjelaket 12. f 6.—	
C. Ch. Mulié, Directeur N.V. Hotel Splendid te Malang. f 6.—	
M. P. de Vries, Administrateur s. f. „Krebet”, nabij Malang. f 6.—	
A. ter Weeme, „Huize ter Beck” te Eefde.	
Afchrijvingen	
J. ter Kuile, Enschedé, Tubantiasingel 77.	Abdul Gaffour, Hindoestarsch Onderwijzer, Paramaribo, Meerzorg 122.
E. van Lohuizen, Nijmegen, Lange Burchstr. 38.	A. J. van Zanen, Controleur B.B. te Baligé.
A. M. F. ten Hagen, Velp, van Galenlaan 11.	
Adresveranderingen	
P. Ten Kate de Vries, van: München, Widenmayerstraat 4, naar: Amsterdam, p.a. Groot Club. f 10.—	gen, Zeekant 46, naar: Den Haag, Statenlaan 110.
N. J. ten Bosch, van: Utrecht, Bemuurde Weerd W.Z. 4, naar: Soesterberg, Amersfoortsche Straatweg 78 C. f 5.—	Ph. J. Deijs, fung. Controleur B.B., van: Lho' Seumawé, naar: Den Haag, van Weede van Dijkveldstraat 37. f 5.—
K. F. Aronds, Apeldoorn, van: Jachtlaan 43, naar: Hoofstraat 64.	F. J. Junius, thans: Resident te Telok-Betong.
Mr. K. H. Jansma, Arnhem, van: Bergstr. 19, naar: van Pallandstraat 50.	Mejuffrouw H. C. H. Hoetink, Leerares, van: Deventer, naar: Weltevreden, Maduraweg 13.
J. Rienstra, van: Breda, Baronielaan 285, naar: Den Haag, van Diepenburchstraat 46. f 5.— (Contributie '30 reeds voldaan).	G. J. Baden, Kapitein Inf., thans te Padang-Pandjang.
A. H. Haak, Den Haag, Reinkerstraat, van: 4, naar: 4 A.	Dr. Th. J. G. Derks, Officier v. Gezondheid 1ste kl., thans te Soerabaja, Grisseesche Weg 1.
J. Spoel, Rijswijk (Z.H.) Haagweg, van 95, naar: 7.	F. H. Doorschodt, Schoolhoofd, thans: te Bandoeng, Ehrlichweg 3.
J. S. Hollander, Den Haag, van: Groot Hertoginlaan 144, naar: Trompstraat 79.	W. F. van Hasselt, Onderwijzer 1ste kl., thans: te Bodjonegoro, Stationsweg 4.
Mevrouw A. Wegerif-Hooghwinkel, van: Schevenin-	G. ter Horst, Djokdjakarta, thans: Gondolajoe 4.
	C. Spat, van: Rijswijk, Julianastr. 8, naar: Den Haag, Burnierstraat 27.

P. C. Blom 2e-luit. der cavalerie, Pieter de Hooghstraat 82, Amsterdam; G. Th. Ferguson, 1e-luit. der art., 2e Schuytstraat 169, Den Haag; R. Swart, 1e-luitenant der infanterie, Copernicusstraat 118, Den Haag.

Financ. Berichten

Opgave van de Ned. Ind. Handelsbank N.V., Kantoor Den Haag

Noteering ter beurze van Amsterdam:

	10/3 '30	17/3 '30
Koloniale Bank	—	199
Nederl. Indische Handelsbank	151½	150½
Cert. Nederl. Handel Maatschappij	1737/8	1697/8
Nat. Bez. Ned. Indische Gas Mij.	229½	226
Nat. Bez. Algem. Ned. Ind. Elect. Mij.	311½	298½
Algemeene Exploratie Mij.	174½	162½
Kon. Nederl. Petroleum Mij.	380	379
Rubberc. Mij. Amsterdam	165	133½
		(ex claim)
Nederl. Scheepvaart Unie	173½	168
Handelsverg. Amsterdam	556	527½
Nederl. Indische Suiker Unie	239	231½
Dei Batavia Tabak Mij.	394½	369
Mij. Senembah	399½	387
Billiton Mij. 1ste Rubriek	—	—
Billiton Mij. 2de Rubriek	400	380
Assam Thee Ondern. Malabar	373½	—
Delispoorweg Mij.	197	—
Nederl. Indische Spoorweg Mij.	194½	181

Slotkoersen op Maandag 17 Maart 1930:

	Inkoop:
Londen	12.129/100
Berlijn	59.48
Parijs	9.74½
Brussel	34.75
Zürich	48.26
Milaan	13.05
Weenen	35.11

REPARATIES AAN BONTMANTELS

tegen uiterst billijke prijzen 5026

OPPERSEN EN ONTVLEKKEN à f1,25

van Dames- en Heeren Costuums, Overjassen enz.

STOOMEN - VERVEN - KEEREN - REPAREEREN

ESCO WILGSTRAAT 44

TELEFOON 32155 - DEN HAAG

Mutatiestaat van 12 tot 19 Maart '30

Nieuwe Leden	Geïntroduceerd door:
B. Baerselman, Hilversum, Waldecklaan 31. f 5.—	Mejuffrouw B. J. van Maarseveen te Hilversum.
J. C. v. d. Noort, Accountant, Hilversum, Sumatraal 26. f 5.—	Dr. L. F. C. Alers te Hilversum.
A. J. Olthoff, Makelaar, Hilversum, Rembrandtlaan 43. f 5.—	Eigen aanmelding.
A. de Joode, Administrateur Hoofdkantoor M. G. D. in N.-I., Den Haag, Hugo de Grootstraat 18. f 5.—	Secretaris Afd. Den Haag.
Mevrouw M. Maessens-Wardenaar, Den Haag, van Beverningkstraat 17 f 5.—	Mevrouw M. Naessens—Wardenaar te Den Haag.
Mevrouw H. Ph. ter Meulen-Meihuizen, Den Haag, Ieplaan 13. f 5.—	Mejuffrouw M. de Meyier te Den Haag.
W. van Noorden, Den Haag, Johan van Oldenbarneveltlaan 114. f 5.—	den heer B. B. Hoekstra te Den Haag.
Mevrouw C. L. van der Sterr, Den Haag, Flatgebouw, Mesdagstraat 72. f 5.—	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” te Malang.
Jonkvrouwe Ver Loren van Themaat, Hotel „Clarence”, Oude Scheveningscheweg 110, Den Haag.	Als Lid van het Koloniaal Landbouw Museum te Deventer.
R. van Zuylen, Opzichter B. O. W. te Djambi. f 5.—	
Th. J. Indewey Gerlings, Notaris te Malang, Tjelaket 12. f 6.—	
C. Ch. Mulié, Directeur N.V. Hotel Splendid te Malang. f 6.—	
M. P. de Vries, Administrateur s. f. „Krebet”, nabij Malang. f 6.—	
A. ter Weeme, „Huize ter Beck” te Eefde.	
Afchrijvingen	
J. ter Kuile, Enschedé, Tubantiasingel 77.	Abdul Gaffour, Hindoestarsch Onderwijzer, Paramaribo, Meerzorg 122.
E. van Lohuizen, Nijmegen, Lange Burchstr. 38.	A. J. van Zanen, Controleur B.B. te Baligé.
A. M. F. ten Hagen, Velp, van Galenlaan 11.	
Adresveranderingen	
P. Ten Kate de Vries, van: München, Widenmayerstraat 4, naar: Amsterdam, p.a. Groot Club. f 10.—	gen, Zeekant 46, naar: Den Haag, Statenlaan 110.
N. J. ten Bosch, van: Utrecht, Bemuurde Weerd W.Z. 4, naar: Soesterberg, Amersfoortsche Straatweg 78 C. f 5.—	Ph. J. Deijs, fung. Controleur B.B., van: Lho' Seumawé, naar: Den Haag, van Weede van Dijkveldstraat 37. f 5.—
K. F. Aronds, Apeldoorn, van: Jachtlaan 43, naar: Hoofstraat 64.	F. J. Junius, thans: Resident te Telok-Betong.
Mr. K. H. Jansma, Arnhem, van: Bergstr. 19, naar: van Pallandstraat 50.	Mejuffrouw H. C. H. Hoetink, Leerares, van: Deventer, naar: Weltevreden, Maduraweg 13.
J. Rienstra, van: Breda, Baronielaan 285, naar: Den Haag, van Diepenburchstraat 46. f 5.— (Contributie '30 reeds voldaan).	G. J. Baden, Kapitein Inf., thans te Padang-Pandjang.
A. H. Haak, Den Haag, Reinkerstraat, van: 4, naar: 4 A.	Dr. Th. J. G. Derks, Officier v. Gezondheid 1ste kl., thans te Soerabaja, Grisseesche Weg 1.
J. Spoel, Rijswijk (Z.H.) Haagweg, van 95, naar: 7.	F. H. Doorschodt, Schoolhoofd, thans: te Bandoeng, Ehrlichweg 3.
J. S. Hollander, Den Haag, van: Groot Hertoginlaan 144, naar: Trompstraat 79.	W. F. van Hasselt, Onderwijzer 1ste kl., thans: te Bodjonegoro, Stationsweg 4.
Mevrouw A. Wegerif-Hooghwinkel, van: Schevenin-	G. ter Horst, Djokdjakarta, thans: Gondolajoe 4.
	C. Spat, van: Rijswijk, Julianastr. 8, naar: Den Haag, Burnierstraat 27.